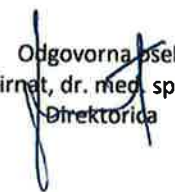

**PROGRAM DELA IN
FINANČNI NAČRT
NACIONALNEGA INŠTITUTA
ZA JAVNO ZDRAVJE (NIJZ)
ZA LETO 2018-REBALANS**

Odgovorna oseba:
Nina Pirnat, dr. med. spec.
Direktorica

KAZALO

I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018	2
II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018	3
1. OSNOVNI PODATKI O ZAVODU	3
2. ZAKONSKE PODLAGE	6
3. OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018	7
4. PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2018	8
4.1. KLJUČNI LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI	8
4.2. POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC	8
4.2.1. OPREDELITEV POSLOVNIH CILJEV NA PODROČJU NNJF	8
4.2.2. REGISTER OBVLADOVANJA POSLOVNIH TVEGANJ	8
4.2.3. AKTIVNOSTI NA PODROČJU NNJF	9
5. FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE	9
6. NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ	11
6.1. NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ	11
SPREMLJANJE ZDRAVJA IN ZDRAVSTVENEGA VARSTVA	11
UPRAVLJANJE NACIONALNIH ZBIK PODATKOV IN IZKAZOVANJE PODATKOV	12
NALEZLJIVE BOLEZNI – SPREMLJANJE, PREUČEVANJE IN OBVLADOVANJE	19
DELOVANJE NA PODROČJU ZDRAVJA V POVEZAVI Z OKOLJEM	21
KREPITEV ZDRAVJA	26
NALOGE V OKVIRU JAVNE SLUŽBE NA OE	27
6.2. NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZZS ZA LETO 2018	29
6.3. NAČRT TERCIARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2018	34
6.4. PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA	40
6.5. DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE	41
6.6. NAČRT STORITEV NA TRGU	43
6.7. RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI	43
6.8. DRUGE DEJAVNOSTI	44
7. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	46
7.1. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	46
7.1.1. NAČRTOVANI PRIHODKI	46
7.1.2. NAČRTOVANI ODHODKI	48
7.1.3. NAČRTOVAN POSLOVNI IZID	49
7.2. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	50
7.3. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA	50
8. PLAN KADROV	50
8.1. ZAPOSLENOST	50
8.2. OSTALE OBLIKE DELA	51
8.3. DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM	51
8.4. IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNOSTI	52
9. PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2018	52
9.1. PLAN INVESTICIJ	52
9.2. PLAN VZDRŽEVALNIH DEL	53
9.3. PLAN ZADOLŽEVANJA	53

I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018

a) **SPLOŠNI DEL:** Finančni načrt za leto 2018 na obrazcih po Pravilniku o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/2010, 104/10, 104/11 in 86/16):

1. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za leto 2018
2. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka za leto 2018
3. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti za leto 2018

b) **POSEBNI DEL** z obveznimi prilogami:

- **Obrazec 1a: Načrt programa javnega zdravja 2018**
- **Obrazec 1b: Načrt programa dela 2018 – ZZS**
- **Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2018**
- **Obrazec 3: Spremljanje kadrov 2018**
- **Obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2018**
- **Obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2018**
- **Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti 2018**
- **Priloga – AJPES bilančni izkazi**

II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018

1. OSNOVNI PODATKI O ZAVODU

Ime: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)
Sedež: Trubarjeva 2, Ljubljana
Matična številka: 6462642000
Davčna številka: SI 44724535
Šifra uporabnika: 27758
Številka transakcijskega računa: 011006000043188
Telefon, fax: + 386 1 2441 400, + 386 1 2441 447
Spletna stran: www.nijz.si
Ustanovitelj: Republika Slovenija
Datum ustanovitve: 25. 7. 2013
Direktorica: Nina Pirnat, dr. med. spec.

Organi zavoda:

- svet zavoda,
- direktor in
- strokovni svet.

Svet zavoda je najvišji organ upravljanja in ima sedem članov: štiri predstavnike ustanovitelja, dva predstavnika uporabnikov (ki ju imenuje Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije) in enega predstavnika zaposlenih.

Strokovni svet je kolegijski strokovni organ zavoda, ki načrtuje, obravnava in usmerja strokovno dejavnost zavoda.

Podrobnejša organizacija zavoda:

NIJZ ima v svoji sestavi naslednje notranje organizacijske enote:

- Centralna enota in Skupne strokovne službe, Trubarjeva 2, Ljubljana,
- Območna enota Celje, Ipavčeva 18, Celje,
- Območna enota Koper, Vojkovo nabrežje 4a, Koper,
- Območna enota Kranj, Gosposvetska ulica 12, Kranj,
- Območna enota Ljubljana, Zaloška 29, Ljubljana,
- Območna enota Maribor, Prvomajska ulica 1, Maribor,
- Območna enota Murska Sobota, Ulica Arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota,
- Območna enota Nova Gorica, Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, Nova Gorica,
- Območna enota Novo mesto, Muzejska ulica 5, Novo mesto,
- Območna enota Ravne na Koroškem, Ob Suhi 5b, Ravne na Koroškem.

Poleg območnih enot NIJZ iz prejšnjega odstavka so v okviru centralne enote z razčlenjevanjem dejavnosti po namenu, ciljnih in delovnih procesih na NIJZ za posamezna strokovna področja oblikovane tudi naslednje notranje organizacijske enote:

- Center za proučevanje in razvoj zdravja,
- Center za nalezljive bolezni,
- Center za zdravstveno ekologijo,
- Center za zdravstveno varstvo,
- Center za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja,
- Center za informatiko v zdravstvu,
- Zdravstveno podatkovni center,
- Center za upravljanje projektov in raziskovalno dejavnost,
- Center za zgodnje odkrivanje raka.

Organiziranost in področje delovanja NIJZ

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je s svojim delovanjem po reorganizaciji pričel 1. 1. 2014. Ustanovljen je bil, da bi v Sloveniji na bolj uspešen način razvijali funkcije, ki jih ima skupnost na področju javnega zdravja. Najpomembnejša prednost nove organiziranosti je povezana z dejstvom, da je omogočeno enotno delovanje na območju cele Slovenije, s tem pa enakomerno delovanje in razvoj glede na potrebe prebivalstva.

NIJZ deluje na desetih lokacijah po Sloveniji. Poleg centralne enote, v kateri deluje osem centrov, je še 9 območnih enot. V vsaki od območnih enot delujeta dva interdisciplinarna tima strokovnjakov in sicer eden na področju nenalezljivih bolezní, drugi tim pa na področju spremljanja in obvladovanja nalezljivih bolezní.

Izvajanje nalog okvira NIJZ je procesno naravnano. Tak pristop narekuje dejstvo, da je za učinkovito in uspešno doseganje zastavljenih ciljev potrebno tesno sodelovanje različnih skupin strokovnjakov: od tistih, ki zbirajo podatke, do tistih, ki te podatke uporabljajo pri pripravi informacij in predlagajo ukrepe, do tistih, ki ukrepe dejansko tudi izvajajo. Povezovanje je potrebno tako na horizontalni, kot na vertikalni ravni. z organizacijskega vidika je to zelo zahtevna oblika delovanja, ki jo bo v prihodnje treba še izboljšati. Delovanje NIJZ poteka na naslednjih vsebinskih področjih:

1. spremljanje nacionalnih zbirk podatkov in izkazovanje podatkov;
2. spremljanje zdravja in dejavnikov, ki vplivajo na zdravje;
3. spremljanje zdravstvenega varstva;
4. spremljanje in obvladovanje nalezljivih bolezní;
5. delovanje na področju zdravja v povezavi z okoljem;
6. zagotavljanje pripravljenosti in hitrega odziva v primeru groženj zdravju;
7. krepitev zdravja;
8. upravljanje preventivnih programov.

Pri pripravi vsebinskega dela letnega načrta smo sledili določilom zakonodaje, ki opredeljuje funkcije, pristojnosti in obveznosti NIJZ, ter strateškim usmeritvam, ki so opredeljene v dokumentih, ki jih je sprejela Slovenija, strategiji WHO Zdravje 2020 ter osnutku Strategije razvoja javnega zdravja v Sloveniji. Poleg tega smo pri načrtovanju upoštevali tudi usmeritve in potrebe Ministrstva za zdravje v povezavi z aktivnostmi, ki jih izvaja v okviru upravljanja sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Za potrebe načrtovanja dela imamo v okviru NIJZ različne dokumente. Osnova za vsebinsko načrtovanje so tako imenovani vzpostavitevni dokumenti za posamezne delovne naloge. Gre za pomemben dokument, v katerem so podrobno opredeljena tako izhodišča za delo na posameznem strokovnem področju kot tudi metode dela in pristopi. V tem dokumentu so določeni tudi dolgoročni cilji ter merljivi kazalniki, ki nam omogočajo preverjanje, ali smo cilje dosegli. Z vidika letnega načrtovanja pa so pomembni letni načrti, ki so pripravljani na osnovi vzpostavitevnih dokumentov delovnih nalog. Opredeljujejo, kaj bo v posameznem letu na določenem strokovnem področju narejeno in kakšni so kratkoročni, letni cilji. V tem dokumentu je opredeljeno tudi, koliko dela je potrebno vložiti.

Prioritetne naloge NIJZ v letu 2018

Glede na aktualna dogajanja bo v letu 2018 poseben poudarek namenjen:

1. Izvajanju zavez, ki izvirajo iz dolgoročnih nacionalnih dokumentov iz področja krepitev zdravja in preprečevanja bolezní;
2. nacionalni implementaciji storitev eZdravja;
3. analizam kakovosti in dostopnosti zdravstvenega sistema s poudarkom na izboljšanju kakovosti podatkov, ki predstavljajo podlago za ukrepe;
4. krepitevi zdravja zaposlenih;
5. strokovni podpori aktivnostim za izboljšanje ponudbe zdravju koristnih in omejevanja zdravju nekoristnih živil v prehrani, vključno z nadaljevanjem aktivnosti za zmanjševanje uživanja soli;
6. krepitevi zavedanja v javnosti o pozitivnih učinkih cepljenja ter izvajanje drugih ukrepov za izboljšanje precepljenosti prebivalstva;
7. aktivnostim na področju preprečevanja odpornosti mikrobov proti zdravilom;

8. izboljšanju komunikacije z javnostmi ob pojavu dogodkov, ki pomenijo čezmejno nevarnost za zdravje prebivalstva;
9. krepitvi informiranosti in osveščenosti prebivalstva o varni pitni vodi ter aktivnostim za povečano dostopnost do nje;
10. razširitvi sodelovanja z lokalnimi skupnostmi pri pripravi ukrepov za izboljšanje stanja v okolju;
11. prenovi smernic za azbest ter pripravi sanacijskih programov za območja, ki so prekomerno obremenjena s škodljivimi snovmi ter
12. krepitvi delovanja strokovnih timov za nenalezljive bolezni in za nalezljive bolezni na območni ravni.

Financiranje dejavnosti NIJZ

Glavni vir finančnih sredstev za izvajanje programa javnega zdravja so sredstva proračuna RS, ki za izvajanje javne službe financira 140 strokovnih sodelavcev, oziroma 22,43 % finančnih sredstev. Sredstva ZZZS, ki so namenjena predvsem aktivnostim, povezanim z obvladovanjem nalezljivih bolezni, vključno s pripravo letnega programa imunizacije in kemoprofilakse, nabavi cepiva ter koordinaciji izvajanja preventivnih programov na primarni ravni in zgodnjemu odkrivanju raka na debelem črevesu in danki, predstavljajo v strukturi prihodkov 39,27 %, 12,53 % sredstev pa je namenjenih delovanju eZdravje.

V prihodkih NIJZ so pomembna tudi sredstva, ki jih NIJZ ustvarja s tržno dejavnostjo (cepljenje, prodaja samoplačniškega cepiva in druge tržne aktivnosti), ter z izvajanjem različnih mednarodnih projektov. Ti projekti so pomembni za razvoj javnega zdravja v Sloveniji. Ta dejavnost je vsebinsko zastavljena tako, da je komplementarna rednim nalogam, ki jih, v okviru javne službe ali na osnovi posebne pogodbe z ZZZS, izvaja NIJZ. Ta del programa je zastavljen tako, da predstavlja razvojni potencial, ki bi ga sicer ne mogli uresničevati. V letu 2018 načrtujemo sodelovanje pri kar 79 različnih nacionalnih in mednarodnih projektih, kjer gre deloma za nadaljevanje projektov, ki so se začeli že v predhodnih letih ali prvič v 2018. Nekateri projekti pa se morebiti bodo, glede na uspešno kandidiranje, začeli v prihodnjem letu – tako trenutno čakamo na izid 13 projektnih prijav. Znotraj tega v letu 2018 sodelujemo tudi v 12 programih in projektih, ki jih financira ARRS. V letu 2018 bo NIJZ sodeloval v 15 projektih sofinanciranih s strani MZ na dveh razpisih za sofinanciranje programov na področju prehrane in telesne dejavnosti za zdravje in področju varovanja in krepitve zdravja.

NIJZ bo v letu 2018 sodeloval v kar 66 različnih projektih, lahko tudi več glede na uspešnost že oddanih prijav.

POSŁANSTVO, VIZIJA, NAČELA IN VREDNOTE:

Poslanstvo

Poslanstvo NIJZ je prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije.

Skupaj s partnerji je NIJZ vir podatkov in informacij, ki so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in politik za doseganje boljšega zdravja.

NIJZ prepoznava ključne izzive na področju javnega zdravja prebivalstva, vključno z determinantami, ki vplivajo na zdravje, in predlaga ukrepe za izboljšanje zdravja.

NIJZ si prizadeva za uvedbo predlaganih ukrepov za boljše zdravje in ocenjuje njihovo uspešnost in učinkovitost. NIJZ spremlja sistem zdravstvenega varstva, pripravlja analize delovanja sistema in predlaga ukrepe za večjo dostopnost in učinkovitost ter razvoj priorit.

NIJZ prepoznava morebitne grožnje zdravju, ocenjuje tveganja in pripravlja ukrepe za varovanje in zaščito zdravja.

Z raziskovanjem in mednarodnim sodelovanjem NIJZ prispeva k novim spoznanjem, krepi strokovne kompetence zaposlenih in sodelavcev ter razširja nova vedenja in dobre prakse.

Vizija

Vizija vključuje:

NIJZ je ugledna znanstvena in strokovna ustanova, ki preko visoke stopnje kredibilnosti in zaupanja javnosti pomembno vpliva na zdravje prebivalcev in razvoj sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

NIJZ je najpomembnejši partner v programih in projektih za krepitev in varovanje zdravja.

NIJZ omogoča delo zaposlenim v okolju, ki je spodbudno za zdravje ter osebni razvoj posameznih zaposlenih

Vrednote

Odgovornost: Odgovorno se odzivamo na dejanske potrebe prebivalcev in za doseganje skupnih ciljev uporabljamo z dokazi podprto znanje in najboljše prakse. Za izpolnjevanje našega poslanstva zaposleni ravnamo pošteno, etično in profesionalno. Sprejemamo osebno odgovornost za lastno delo in strokovne odločitve. Vedno in povsod zagovarjamo zdravje prebivalstva.

Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in razvoj zaposlenih: Zaposleni se med seboj spoštujemo in sodelujemo ter gradimo ustvarjalno delovno okolje. Spodbujamo interno in eksterno izobraževanje, samoizobraževanje, strokovno rast in razvoj talentov ter nudimo podporo in mentorstvo. Pri razvoju upoštevamo potrebe inštituta in potrebe ter sposobnosti posameznika. Cenimo delo in prispevek vsakega posameznika in vsake stroke. Različna stališča nas bogatijo, izmenjujemo si jih v odprtem dialogu. Različne zamisli in izkušnje nam predstavljajo priložnost za učenje. Kot posamezniki in strokovnjaki vedno iščemo priložnosti za uresničevanje lastnih osebnih in strokovnih ciljev na način, ki je skladen s cilji in strateškimi usmeritvami NIJZ ter v dobrobit javnega zdravja.

Odprtost in preglednost: Zagotavljamo javnost in preglednost poslovanja, ravnanja in odločanja. Odprti smo za sodelovanje in za doseganje ciljev, sklepamo partnerstva s posamezniki, strokovnjaki in z odločevalci ter po najboljših močeh izpolnjujemo njihova pričakovanja. Spodbujamo interdisciplinarnost in multidisciplinarnost ter izmenjavo idej in informacij. Prepoznavamo in posredujemo najboljše prakse ter gradimo na prepoznavnosti in ugledu NIJZ doma in v tujini.

2. ZAKONSKE PODLAGE

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti zavodov:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96 in 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP),
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05-UPB2, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08-ZDZdr, 40/12-ZUJF, 14/13 in 88/16 – ZdZPZD in 64/17),
- Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06-UPB3, 58/08, 107/10-ZPPKZ, 40/12-ZUJF, 88/16 – ZdZPZD in 40/17),

- Določila Splošnega dogovora za leto 2017 z aneksi in določila Splošnega dogovora za leto 2018
- Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2017 ter 2018 z ZZS.

Zakonske in druge pravne podlage za pripravo finančnega načrta:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13 in 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZJE),
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11),
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00 in 122/00),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11 in 86/16),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15 in 84/16),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12 in 100/15),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15),
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03),
- Navodilo v zvezi z razmejitvijo dejavnosti javnih zdravstvenih zavodov na javno službo in tržno dejavnost Ministrstva za zdravje (Št. 012-11/2010-20 z dne 15. 12. 2010)

b) Interni akti zavoda

- Statut Nacionalnega inštituta za javno zdravje,
- Pravilnik notranji organizaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje,
- Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje,
- Pravilnik o delovnem času in ostali.

3. OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2018

Pri sestavi finančnega načrta za leto 2018 smo upoštevali naslednja izhodišča:

- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819),
- Dogovor o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju za leto 2018,
- Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2018 in drugih ukrepih v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 90/15),
- Uredba o načinu priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2017 in 2018,
- Kolektivna pogodba za javni sektor s spremembami v aneksih,
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Uradni list RS, št. 108/09-UPB13, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11-ORZSPJS49a, 27/12-odl. US, 40/12-ZUIF, 46/13, 25/14-ZFU in 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17).

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2018 smo upoštevali obstoječo zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je bilo mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju Programa Javnega zdravja, programa, opredeljenega v pogodbi z ZZS, izvajanja projektov, izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv, izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in vzdrževanja opreme, stavb, IT tehnologije itn.

4. PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2018

4.1. KLJUČNI LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI

Poleg izdelkov in dosežkov, ki so opredeljeni v preglednici ključnih izdelkov NIJZ v letu 2018, je treba izpostaviti tudi letne cilje na področju uvajanja sistema kakovosti, ki so usmerjeni v doseg rezultata, ki so skladni s politiko kakovosti NIJZ. Z uspešnim strokovnim in organizacijskim razvojem bomo vzpostavili, vzdrževali in nadgrajevali sistem vodenja kakovosti, katerega cilji so predstavljeni v preglednici.

Preglednica: Ključni letni cilji z opredeljenimi kazalniki

Ključni letni cilji	Kazalniki
Zagotovitev preglednosti poslovanja, s posebnim poudarkom na prikazu prihodkov in odhodkov po posameznih vsebinsko in organizacijsko opredeljenih področjih	Preglednice po stroškovnih mestih in stroškovnih nosilcih za vsa področja delovanja NIJZ
Povečanje enakomerne dostopnosti do preventivnih aktivnosti in programov v Sloveniji	Poročila o izvedenih aktivnostih na posameznih OE NIJZ
Uveljavitev tekočega spremljanja izvajanja delovnih nalog na vseh nivojih	Vsaj dva sestanka mesečno z izvajalci posameznih strokovnih nalog
Zagotovitev finančno uravnoteženega poslovanja	Pozitiven rezultat poslovanja v letu 2018
Zagotovitev usposabljanja zaposlenih za bolj uspešno izvajanje nalog	Povečanje števila udeležencev izobraževanj za 30%
Nadgrajevanje ustvarjalnega delovnega okolja, ki vzpodbuja izboljšave in odgovornosti zaposlenih za sprejete naloge	Najmanj dva sestanka timov mesečno
Sprejem Strateškega razvojnega načrt NIJZ do leta 2025	Sprejeti dokument
Povečanje zadovoljstva odjemalcev in dobaviteljev na način, ki omogoča razvijanje uspešnega partnerskega sodelovanja s spremljanjem njihovega zadovoljstva	Rezultati anket o zadovoljstvu odjemalcev in aktiviranje predlogov ukrepov v primeru, da ocena zadovoljstva pade pod kriterij/oceno. Podatki o reklamacijah s strani dobaviteljev, so pomemben pokazatelj zadovoljstva dobaviteljev

4.2. POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC

4.2.1. OPREDELITEV POSLOVNIH CILJEV NA PODROČJU NNJF

Poslovni cilji NIJZ na področju notranjega nadzora javnih financ v letu 2018 so:

- zagotavljanje preglednega poslovanja iz vidika pridobivanja in porabe sredstev za posamezne aktivnosti,
- redno izvajanje in izboljševanje notranje kontrole,
- redno izvajanje notranjih revizij in notranjih presoj,
- oblikovanje registra koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj načrta integritete.

Na področju ciljev povezanih z uresničevanjem integritete v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije bomo v tem letu dopolnili register koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj, uvajali izboljšave ukrepov za doseg spodbujanja zavezanosti ciljem, poslanstvu in vrednotam NIJZ.

4.2.2. REGISTER OBVLADOVANJA POSLOVNIH TVEGANJ

Ključna tveganja so:

- konflikt interesov - tveganje bomo omejili z oblikovanjem in doslednim upoštevanjem etičnega kodeksa, ki ureja tudi področje izogibanja konfliktov interesov in možnosti vplivanja na neodvisnost strokovnih predlogov/mnenj/analiz ter ozaveščanjem zaposlenih o tej problematiki;
- slaba organizacijska klima - tveganje bomo omejili z rednim preverjanjem organizacijske klime in sprejemanjem ukrepov na tej podlagi, z rednimi letnimi pogovori z zaposlenimi, s spodbujanjem neformalnih druženj in odprto komunikacijo;
- javno naročanje - tveganje bomo omejili s kontinuiranim izobraževanjem zaposlenih na tem področju in rednimi notranjimi kontrolami.

4.2.3. AKTIVNOSTI NA PODROČJU NNJF

Posvetili se bomo izpostavljenim področjem, to je tistim, ki so bolj izpostavljena tveganjem in/ali pri katerem se napake odražajo na poslovanju in/ali vplivajo na delovanje celotne organizacije.

Glede na opredeljeno bo tudi v letu 2018 potekala notranja revizija, ki jo bomo predvidoma zagotovili z zunanjim sodelavcem. V okviru te revizije bo pozornost namenjena naslednjim področjem:

- pregled pravilnosti načrtovanja, evidentiranja, spremljanja realizacije, kadrov in knjiženja na področju evropskih projektov v letu 2017

5. FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE

V tabeli prikazujemo ključne finančne kazalnike poslovanja v letu 2017 / plan 2018.

Preglednica: Finančni kazalniki poslovanja

Kazalniki	Leto 2017	Načrt 2018	Opombe
1. Kazalnik gospodarnosti	0,98	1,00	
2. Delež amortizacije v celotnem prihodu	0,05	0,01	
3. Stopnja odpisanosti opreme	0,98	0,94	
4. Dnevi vezave zaloga materiala	26,68	28,33	
5. Delež terjatev v celotnem prihodu	0,22	0,12	
6. Koeficient zapadlih obveznosti	0,01	0,01	
7. Kazalnik zadolženosti	0,39	0,48	
8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi	1,09	0,78	
9. Prihodkovnost sredstev	1,07	1,03	

1. Kazalnik gospodarnosti = (celotni prihodki AOP 870 / celotni odhodki AOP 887)

Kazalnik gospodarnosti, ki prikazuje razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki iz izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, znaša glede na finančni načrt za leto 2017 več oziroma enak 1, kar pomeni, da bodo v letu 2018 celotni prihodki zadostovali za pokrivanje celotnih odhodkov.

2. Delež amortizacije v celotnem prihodku = (amortizacija AOP 879 / celotni prihodki AOP 870)

Delež amortizacije v celotnih prihodkih znaša glede na finančni načrt za leto 2018 1 %. Delež je nekoliko nižji kot v letu 2017 zaradi nižje realizacije stroška amortizacije kot v letu 2017.

3. Stopnja odpisanosti opreme = (popravek vrednosti opreme AOP 007 / oprema in druga opredmetena osnovna sredstva AOP 006)

Stopnja odpisanosti opreme znaša glede na finančni načrt za leto 2018 94 % in glede na leto 2017 pade za 4 odstotke. Razlog za nekolikošen padec je v višjih nabavah opreme za eZdravje, predvsem iz naslova transferjev in amortizacije v ceni, ki smo jo dobili plačano v decembru 2017. Še vseeno pa ostaja visoka odpisanost opreme, saj ne dobimo financirane amortizacije za vsa osnovna sredstva, zato del amortizacije pokrivamo v breme vira. V kolikor bi dobili financirano vso amortizacijo, bi lahko nabavili, oz. obnovili, več opreme in tako zmanjšali trend rasti odpisanosti opreme.

4. Dnevi vezave zalog materiala = (stanje zalog AOP 023: / stroški materiala AOP 873 x 365)

Dnevi vezave zalog materiala se bo glede na finančni načrt za leto 2018, glede na navedeno metodologijo izračuna kazalnika, nekoliko povečal glede na predhodno leto. Povišana vrednost izračunanega kazalnika je posledica manjše nabave cepiv in stanja zalog na dan 31.12.2018.

5. Delež terjatev v celotnem prihodku = (stanje terjatev AOP 012 minus (AOP 013 in 014) / celotni prihodki AOP 870)

Delež terjatev v celotnem prihodku znaša za leto 2018 12 %.

6. Koefficient zapadlih obveznosti = (zapadle neplačane obvez. na dan 31. 12. / (mesečni promet do dobavit. AOP 871 / 12))

Vrednost koeficienta zapadlih obveznosti znaša 0,01 po finančnem načrtu za leto 2018 in kaže enako vrednost v primerjavi z letom 2017.

7. Kazalnik zadolženosti = (Tuji viri AOP 034+047+048+054+055) / Obveznosti do virov sredstev AOP 060)

Kazalnik zadolženosti prikazuje razmerje med tujimi viri in celotnimi obveznostmi do virov sredstev in znaša po finančnem načrtu za leto 2018 0,48, kar je nekoliko slabše kot v predhodnem letu.

8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi = ((AOP 012+AOP 023) / AOP 034)

Kazalnik pokrivanja kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi glede na finančni načrt znaša 0,78 in kaže na to, da za pokrivanje kratkoročnih obveznosti v letu 2017 ves čas ni bilo na voljo dovolj obratnih

sredstev. Ustrezna vrednost kazalnika je 1,00, kar pomeni, da gibljiva sredstva zadostujejo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti.

9. Prihodkovnost sredstev = (prihodek iz poslovne dejavnosti (AOP 860 / osnovna sredstva po neodpisani vrednosti AOP 002+004+006)

Kazalnik prihodkovnosti sredstev nam pove, koliko osnovnih sredstev imamo vloženi na enoto prihodka in predstavlja zasedenost obstoječih kapacitet. Kazalec prihodkovnosti sredstev se je, v primerjavi s predhodnim letom, zmanjšal. Razlog za zmanjšanje je v višji realizaciji nabav osnovnih sredstev (predvsem na področju eZdravja) glede na poslovne prihodke, ki vplivajo na izračun kazalnika.

6. NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ

Predstavitev vsebinskega dela načrta letnega programa NIJZ za leto 2018 smo za potrebe večje preglednosti razdelili na osem sklopov in sicer:

1. Načrt letnega programa v okviru izvajanja javne službe - financirano s strani MZ, ki vključuje spremljanje zdravja in zdravstvenega varstva, nacionalno implementacijo rešitev eZdravja, področje nalezljivih bolezni, delovanje na področju zdravja v povezavi z okoljem, področje krepitev zdravja in naloge v okviru javne službe na OE NIJZ;
2. Načrt programa dela za plačnika ZZS za leto 2018;
3. Načrt terciarne dejavnosti za leto 2018;
4. Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja;
5. Druge storitve javne službe;
6. Načrt storitev na trgu;
7. Raziskovalni in razvojni projekti ter
8. Druge dejavnosti.

6.1. NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ

Priloga - Obrazec 1a: Načrt programa 2018

SPREMLJANJE ZDRAVJA IN ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Spremljanje zdravja populacije in zagotavljanje kakovostnih podatkov, izdelava analiz in interpretacij o zdravju in zdravstvenem sistemu, je ena izmed ključnih funkcij NIJZ. V letu 2018 bo poseben poudarek namenjen:

1. Nadaljevanju in nadgradnji nalog spremljanja in proučevanja dejavnikov tveganja in zdravja prebivalcev Slovenije v različnih starostnih obdobjih glede na aktualne potrebe.

V letu 2018 bomo predstavili najnovejše rezultate s področja neenakosti v zdravju v Sloveniji, ki smo jih pripravili v analizah v letu 2017. Predstavili bomo tudi rezultate ankete Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016 med odraslimi prebivalci, med mladostniki pa bomo v letu 2018 petič ponovili anketo o njihovem vedenjskem slogu, nadgrajeno z aktualnimi moduli s področja nekemičnih zasvojenosti. Nadaljevali bomo aktivnosti povezane s spremljanjem kazalnikov zdravja na nivoju občin, ki ga bomo nadgradili s kazalniki na nivoju regij, prav tako bomo nadaljevali s spremljanjem stanja na področju sladkorne bolezni in zapletov s pripravo predloga kazalnikov. Kot do sedaj bomo nadaljevali s spremljanjem stanja na področju zdravstvenih posledic škodljive rabe alkohola, področju prepovedanih drog in novih psihoaktivnih snovi. V letu 2018 je v planu tudi izvedba ponovitve študije s področja alkohola, tobaka in drog, v kolikor bodo zagotovljena sredstva. Za spremljanje učinkov sprememb zakonodaje na področju tobak smo zastavili raziskovalni okvir, ki bo v letu 2018 že dal prve

rezultate, za spremljanje na področju alkoholne zakonodaje pa bomo zasnovali predlog kazalnikov. Pri otrocih in mladostnikih bomo zaključili publikacijo o duševnem zdravju, pri starostnikih pa bomo v letu 2018 pripravili publikacijo o poškodbah zaradi padcev. NIJZ bo sodeloval kot nacionalni predstavnik tudi pri projektih skupnega ukrepanja na področju neenakosti in zdravstvenih informacij, aktivnostih obeh se bodo pričele v letu 2018. Nadaljevali bomo z rednimi aktivnostmi spremljanja Zdravih šol, vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov, spremljanjem šolske sheme sadja in mleka.

2. Nacionalni implementaciji storitev eZdravja

NIJZ se bo v letu 2018 osredotočal predvsem na povečanje uporabe rešitev eZdravja (eRecept, eNaročanje, zVem, CRPP, eRCO) s strani vseh deležnikov, zagotavljanje točnih in zanesljivih podatkov v sklopu izvajanja posameznih storitev eZdravja, povečanje števila dokumentov, ki jih izvajalci zdravstvene dejavnosti pošiljajo v CRPP, vključevanje izvajalcev zdravstvene dejavnosti (predvsem koncesionarjev) v zNET omrežje, poročanje o izvedenih cepljenjih, promocijo uporabe portala zVEM ipd. V skladu s potrebami, zakonskimi spremembami in rezultati analiz uporabe rešitev eZdravja ter s sprejetimi sklepi strokovnih skupin po področjih, bodo izvedene tudi potrebne modifikacije in nadgradnje že vpeljanih rešitev. Vzporedno s tem bo NIJZ zagotavljal vzdrževanje rešitev eZdravja in pripravljaj predloge za nadaljnji razvoj na področju. V skladu z razvojnimi trendi, pa tudi potenciali, ki jih ponujajo sodobne informacijske rešitve, želimo pri vseh relevantnih deležnikih spodbuditi tudi aktivnosti in razpravo na področju vpeljave telemedicinskih rešitev v slovenski zdravstveni sistem. S strani ključnih deležnikov bo potrebno opredeliti nadaljnje korake na tem področju, predvsem v smislu oblikovanja ustreznih poslovnih procesov ter opredelitve standardov, ravni kakovosti in modelov financiranja omenjenih storitev.

3. Analizam kakovosti in dostopnosti zdravstvenega sistema s poudarkom na izboljšanju kakovosti podatkov, ki predstavljajo podlago za ukrepe, pri čemer bomo posodobili metodologijo sporočanja podatkov, da bo manj dostopna za različne razlage navodil s strani izvajalcev. Pri spremljanju in analiziranju kakovosti obravnav pacientov bomo v 2018 izvedli aktivnosti za izboljšanje kakovosti podatkov in razširili sodelovanje s kliničnimi strokovnjaki pri zagotavljanju informacij o značilnostih zdravstvenih obravnav v okviru posameznih kazalnikov kakovosti.

Poleg izpostavljenih prioritet pa bodo v letu 2018 potekale še druge naloge, pomembne za spremljanje zdravja in zdravstvenega varstva. Prioritete in ostale aktivnosti na področju spremljanja zdravja in zdravstvenega varstva so opisane v nadaljevanju.

Skladno z Zakonom o zdravstveni dejavnosti je bil NIJZ ustanovljen za izvajanje ključnih nalog, ki izhajajo iz funkcij javnega zdravja, med katerimi na prvem mestu izpostavljamo proučevanje zdravja in zdravstvenega stanja prebivalstva, spremljanje in vrednotenje zdravstvenega varstva; vodenje in upravljanje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva, vključno z informacijskimi sistemi, nudenje statističnih in drugih javno dostopnih podatkov s področja zdravstvenega varstva za ponovno uporabo ter spremljanje in proučevanje dejavnikov, ki vplivajo na zdravje z namenom priprave predlogov ukrepov za zgodnje odkrivanje in omilitve njihovega vpliva.

UPRAVLJANJE NACIONALNIH ZBIRK PODATKOV IN IZKAZOVANJE PODATKOV

NIJZ vodi nacionalne zbirke podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva, kot to določa poseben zakon. V letu 2018 je bil noveliran Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, zaradi urejanja področja presejalnih programov ter treh pomembnih registrov: registra raka, registra endoprotetike in registra redkih bolezni. Kljub temu pa še vedno ostaja nujna prenova celotne Priloge 1 ZZPPZ, ki bi omogočila sodobne zbirke podatkov, ki bodo ustrezale zahtevam stroke, sodobnim informacijskih principom ter statističnim metodologijam. Upravljanje s podatki poteka v skladu s priporočili, ki jih je za to področje v letu 2017 izdal

V letu 2018 bomo podobno kot v prejšnjih letih zagotavljali podatke v skladu z ZZPPZ, kar vključuje: zbiranje in kontrolo podatkov, komunikacijo in usklajevanje podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev z razlago metodoloških in drugih navodil, usklajevanje podatkov med NIJZ zbirkami in zbirkami drugih institucij, vnos podatkov (oz. prenos elektronskih verzij podatkov), obdelavo podatkov in kreiranje posameznih tipov baz, pripravo dokumentacije in poročil o kakovosti posamičnih zbirk podatkov in pripravo metodoloških navodil za leto 2019. NIJZ pripravlja tudi podatke po ZpacP, in sicer spremlja čakalne dobe. V letu 2017 smo čakalne dobe spremljali še po sistemu Načas, v letu 2018 pa bo stekla priprava poročil iz podatkov, ki nastajajo v sistemu e-Naročanja. Večina dela s področja zbiranja, kontrole podatkov, komunikacije in usklajevanja podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev, poteka skupaj s sodelavci na območnih enotah NIJZ.

Zbrane podatke NIJZ uporablja za analize in raziskave na področju javnega zdravja. Ključni cilji, določeni tudi s strateškimi programskimi dokumenti, so racionalizacija zbiranja podatkov, pridobivanje kakovostnih, pravočasnih, točnih in primerljivih podatkov, standardizacija podatkov ter omogočanje dostopa uporabnikov do podatkov in informacij na enostaven, hiter in razumljiv način.

Racionalizacija zbiranja podatkov za nacionalne zbirke podatkov pomeni preusmerjanje procesa zbiranja podatkov od izvajalcev neposredno v enotno vstopno točko na NIJZ, brez posrednikov in z že vključenimi kontrolami podatkov. Vsi podatki se poročajo na enoten način prek XML shem, NIJZ pa od izvajalcev zahteva samo take podatke, ki že nastajajo v njihovih poslovnih procesih. Standardizacija zbiranja podatkov pomeni uporabo enotnih klasifikacij, šifrantov, definicij; pri tem je izhodišče usklajenost tudi z drugimi poročevalskimi sistemi (ZZZS, ZPIZ, SURS, MZ,...) ter hkratno upoštevanje metodoloških posebnosti stroke javnega zdravja.

V letu 2017 smo kot eno od ključnih nalog na področju obdelave podatkov navedli nacionalno implementacijo v letu 2016 prenovljene zbirke zunajbolnišničnih obravnav, povezanih s prenovo ostalih evidenc, ki nastajajo v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu (npr. bolniški stalež, patronažno zdravstveno varstvo, ipd.). Žal zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, ki bi omogočila razvoj aplikacij tudi na strani izvajalcev, naloge nismo mogli uresničiti. S pomočjo dodatne dokumentacije nameravamo v letu 2018 to nalogo realizirati. Druga pomembna naloga pa je širša nacionalna implementacija v letih 2015 in 2016 prenovljenega registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti, kjer pomemben korak pomeni izboljšanje in racionalizacija procesa zbiranja podatkov; v letu 2018 bo stekla neposredna izmenjava podatkov z večjimi izvajalci zdravstvene dejavnosti ter z Zdravniško zbornico, prav tako pa bo vključeno tudi Ministrstvo za zdravje. Posebna pozornost bo posvečena tudi povratnim informacijam dajalcem podatkov, kar jim bo omogočilo neposredno primerjavo s podobnimi izvajalci in s slovenskim povprečjem.

Poleg rutinsko zbranih podatkov je pomemben vir podatkov in informacij tudi anketiranje. Gre za dopolnitev rutinskih zbirk podatkov zlasti z vidikom vedenjskih vzorcev in mnenj anketiranih, kar je ključnega pomena za nacionalno raven za boljše načrtovanje predlogov ukrepov. V letu 2018 načrtujemo izvedbo ankete o uporabi drog, tobaka in alkohola (ATADD 2018), izvedbo raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC 2018) ter zaključek izvedbe prehranske ankete EU-MENU, ki zaradi narave podatkov poteka celo koledarsko leto (februar 2017 – februar 2018). Za izvedbo prvih dveh anket so potrebna dodatna finančna sredstva. Zadnja anketa je potekala že v letu 2017, leta 2018 se bo zaključila, izdelano bo pregledno poročilo.

Moderni zdravstveni sistemi prepoznavajo paciente kot ključne deležnike zdravstvenega sistema, saj so njegovi končni uporabniki, zato jih je potrebno aktivno vključiti v oblikovanje in delovanje zdravstvenega sistema z namenom zagotoviti njegovo odzivnost na potrebe in zahteve pacientov. Slovenija podatkov na nacionalni ravni o zadovoljstvu pacientov ter o samooceni pacientov po določenih posegih nima, zato bomo v letu 2018 posebno pozornost posvetili izdelavi orodij in vzpostavitvi mehanizmov za spremljanje izkušenj pacientov (PREMs) ter samooceni pacientov po določenih posegih (PROMs). V letu 2018 bomo predvidoma razvili in testirali vse instrumente (tj. vprašalnike, metodologijo) za zbiranje podatkov in predvidoma konec leta 2018 tudi že pričeli z anketiranjem pacientov.

NIJZ je tudi pooblaščen izvajalec statističnih raziskovanj za področje zdravstvenih statistik in ima v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj (LPSR) obveznost zagotavljanja podatkov in izvedbe vseh nalog, ki so opredeljene v LPSR.

Naslednja zelo pomembna naloga je diseminacija podatkov, v okviru katere z organiziranim, usklajenim, kakovostnim in pravočasnim objavljanjem vseh podatkov, ki jih NIJZ zbira na različnih zakonskih podlagah, omogočimo hiter dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo za nadaljnje delo. Diseminacija podatkov je pomemben kanal osveščanja splošne in specialnih javnosti o ključnih izledkih. Zajema tako enostavne objave na spletu, posredovanje podatkov mednarodnim organizacijam (WHO, Eurostat, OECD, Unicef,...), objavo statističnega letopisa in pripravo podatkov za posebne zahteve uporabnikov, zlasti raziskovalcev.

Od leta 2014 dalje potekajo objave podatkov na NIJZ Podatkovnem portalu (<https://podatki.nijz.si>), ki omogoča uporabnikom lažji dostop do zdravstvenih statističnih podatkov iz različnih virov na enem mestu. Portal smo leta 2017 prenovili – objavljene so nove vsebine, prenovljena pa je tudi drevesna struktura portala - ter s tem zagotovili boljšo preglednost in lažje iskanje informacij za uporabnike. Poleg tega so objavljeni tudi podatke, ki doslej niso bili na voljo v taki obliki. V letu 2018 bomo nadaljevali z delom vsebinskih dopolnitev portala, povezave s slovenskim portalom odprtih podatkov OPSI ter širše promocije podatkovnega portala. V letu 2018 bomo nadaljevali z aktivnostmi poenotenega prikaza podatkov na lokalni ravni t.i. »Zdravje v občini«, kjer bodo ponovno pripravljene in osvežene zdravstveni kazalniki na ravni občin in dodatno prikazi izbranih podatkov na nivoju regij.

Pomemben del aktivnosti NIJZ je vezan na razvoj statistične metodologije in sicer na področju nacionalnih zbirk, anketne metodologije in anket. Namen naloge je izvedba anket, razvoj različnih metod na področju anketiranja oseb ali gospodinjstev s ciljem izboljšave anketiranja na področju zdravja in zdravstvenega varstva, razvoj ustreznih statističnih metod na področju zbirk podatkov s ciljem izboljšane kakovosti zbirk podatkov ter racionalizacije zbiranja podatkov.

NIJZ v skladu z ZZPPZ upravlja tudi pomembne nacionalne klasifikacije in šifrante. Med najpomembnejše aktivnosti v letu 2018 sodijo:

- razvoj šifranta Vrst zdravstvenih storitev (VZS), ki je ključna sestavina sistema eNaročanja,
- sodelovanje z ZZS pri dopolnitvah šifranta Vrst zdravstvenih dejavnosti (VZD),
- nadaljevanje dela na Mednarodni klasifikaciji bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov (MKB-10; avstralska modifikacija), Klasifikaciji terapevtskih in diagnostičnih postopkov (KTDP), e-knjiga (eknjiga.ezdrav.si), začetek dela na novi verziji avstralske modifikacije MKB-10, aktivno spremljanje razvoja nove izdaj MKB-11.

Posebna naloga pa je povezana tudi z nadgradnjami informacijske podpore za delovanje referenčnih ambulant, kjer zagotavljamo organizacijsko in administrativno podporo projektu (vodenje projektne pisarne).

Z nalogami vodenja nacionalnih zbirk podatkov v letu 2017 je bil povezan tudi razvoj oziroma sodelovanje pri razvoju in nacionalni uvedbi novih informacijskih sistemov (IS) za podporo pridobivanju podatkov za posamezne zbirke in sicer elektronski Register Cepljenih Oseb (eRCO), Register Izvajalcev Zdravstvene Dejavnosti in Delavcev v Zdravstvu (RIZDDZ), tehnološka prenova zunajbolnišnične zdravstvene statistike (eSZBO) in razvoj IS Svit. Poleg omenjenih pa so pomembne še aktivnosti pri vzpostavitvi podatkovno in metodološko poenotenih podatkovnih zbirk: uvedba in upravljanje nacionalnega terminološkega strežnika MZ, informacijski sistem za spremljanje bolnišničnih obravnav (eSBO), ter vzdrževanje in redne nadgradnje programskih rešitev za podporo obstoječih zbirk (BPI, ZUBZS, Rehabilitacija, K21, Čakalne dobe, NetStorage in druge).

INFORMATIKA V ZDRAVSTVU IN EZDRAVJE

V letu 2017 se je zgodil pomemben preboj na področju nacionalne implementacije rešitev eZdravja. Kljub različnim težavam na posameznih področjih, se rešitve eZdravja vse bolj uveljavljajo v vsakodnevem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki iz zadnjih mesecev (eRecept, eNaročanje).

NIJZ se bo v letu 2018 osredotočil predvsem na dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov, izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu s potrebami oz. zakonskimi zahtevami. Hkrati si bo NIJZ v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje prizadeval za promocijo eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja.

Učinkovito upravljanje na področju rešitev eZdravja in povečanje njihove uporabe s strani končnih uporabnikov bo v letu 2018 zahtevalo usklajeno delovanje ključnih deležnikov (NIJZ, Ministrstvo za zdravje in ZZS), sistemsko podporo ter ustrezne vire za uspešno izvedbo sledečih aktivnosti:

- upravljanje in koordinacija aktivnosti za razvoj, uvedbo in vzdrževanje rešitev eZdravja;
- spremljanje in vrednotenje uspešnosti in kakovosti rešitev eZdravja;

NIJZ bo v letu 2018 nadaljeval s promocijo eRecepta in z aktivnostmi za dodatno uporabo omenjene informacijske rešitve pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Cilj, ki je bil zastavljen ob koncu leta 2016 na področju uporabe eRecepta, in sicer doseči čim višji delež predpisanih eReceptov in se čim bolj približati deležu 90% vseh predpisanih receptov, je bil izpolnjen. V zadnjih treh mesecih (september, oktober, november) je delež eReceptov presegel 90%, na letni ravni 2017 pa je dosegel skoraj 89%.

Stanje na področju eNaročanja se je v zadnjem trimesečju (september, oktober, november) bistveno izboljšalo tako v smislu vse večjega števila izdanih eNapotnic, objavljenih storitev s strani izvajalcev zdravstvene dejavnosti in točnosti podatkov o čakalnih dobah. Delež izdanih eNapotnic v povprečju v omenjenih treh mesecih presega 90%, kar pomeni, da je na tem področju cilj močno presežen (cilj je bil 60%), na drugi strani pri eNaročilih cilj ni dosežen, saj delež eNaročil dosega cca. 5% vseh naročil (cilj je bil 60%). Glavni vzroki za to tičijo predvsem v neseznanjenosti (neusposobljenosti) pacientov z novimi možnostmi naročanja, nezanesljivih podatkih o čakalnih dobah, ki jih poročajo izvajalci zdravstvene dejavnosti, pomanjkanju Info-točk pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki bi izvajali eNaročanje ipd. NIJZ bo v letu 2018 skupaj z MZ in ZZS nadaljeval z aktivnostmi in ukrepi za povečanje uporabe eNaročanja in izboljšanje kakovosti podatkov o čakalnih dobah.

Po izvedbi določenih aktivnosti NIJZ za vključitev še ne vključenih izvajalcev zdravstvene dejavnosti v Centralni register podatkov o pacientih (CRPP) se delež izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki pošiljajo dokumente v CRPP (in povzetek podatkov o pacientih - PPop), povečuje iz meseca v mesec. V skladu z doseženimi rezultati se bodo aktivnosti NIJZ v letu 2018 osredotočale predvsem na vključitev večjih izvajalcev zdravstvene dejavnosti v pošiljanje relevantnih podatkov in dokumentov v CRPP. Zastavljeni cilj do konca leta 2018 je 90% javnih zdravstvenih zavodov (bolnišnic in zdravstvenih domov), ki redno pošiljajo zdravstvene dokumente v CRPP. Vključitev v pošiljanje v CRPP v tem primeru pomeni, da javni zdravstveni zavod pošilja vsaj en tip dokumenta (izvid, odpustno pismo, PPop), oziroma da proizvede po dokumentih v CRPP. Za vključitev koncesionarjev v poročanje v CRPP (oz. druge informacijske rešitve - registre) bo potrebno v prvi fazi zagotoviti njihovo vključitev v omrežje zNET. Za vključitev v zNET so poleg VPN dostopa na voljo tudi drugi načini vključitve, ki pa so povezani z materialnimi stroški. Od omenjene dinamike vključevanja koncesionarjev v zNET bo odvisno tudi vključevanje koncesionarjev v pošiljanje dokumentov v CRPP, pa tudi v druge informacijske rešitve (eRCO).

Ključni deležniki na področju zdravstva bodo morali v prihodnjih letih sprejeti odločitve o uvedbi rešitev telemedicine in opredeliti zagonske aktivnosti na posameznih področjih, kjer bi lahko potencialno uporabili tovrstne pristope. K temu projektu bo potrebno pritegniti vse deležnike ter pripraviti konkreten in izvedljiv strateški načrt, ki vključuje sistemsko podporo, ustrezne vire ter konstruktivno sodelovanje vseh deležnikov.

Vzporedno z upravljanjem rešitev eZdravja v tudi v prihodnje potrebno zagotavljati učinkovito IKT podporo notranjemu delovanju NIJZ, vključno z območnimi enotami, pri izvajanju vseh z zakonom predpisanih nalog in

aktivnosti, prenovi poslovnih procesov in notranji komunikaciji, sodelovanju v mednarodnih projektih, diseminaciji rezultatov raziskav in povezovanju z drugimi inštitucijami.

Ključni izdelki v letu 2018 na področju upravljanja nacionalnih zbirk podatkov, e-zdravja in izkazovanja podatkov bodo:

- Priprava podatkovnih zbirk za leto 2017, vključno s spremljajočo dokumentacijo k posameznim zbirkam (metapodatki): NIJZ pripravlja podatkovne zbirke v skladu z ZZPPZ in Zakonom o državni statistiki. V sklopu teh nalog zbira, obdeluje, analizira in posreduje podatke in informacije vsem zainteresiranim deležnikom, skrbi za kakovost podatkov ter za jasnost izkazanih informacij;
- Zaključek izvedbe prehranske ankete EU-MENU, izvedba raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC 2018) in izvedba Ankete o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD 2018), če bodo za to zagotovljena sredstva ;
- Objava vseh zbirk in zdravstvenih kazalnikov na spletni strani NIJZ: NIJZ obdelane podatke analizira in pretvori v uporabniku prijazno obliko, ki omogoča pripravo tabel po meri ter jih objavi na spletni strani (v okviru podatkovnega portala);
- Začetek nacionalne implementacije na podlagi prenovljenih metodoloških navodil za zbirke zunajbolnišničnih statistik - SZBO, če bodo zagotovljena finančna sredstva za razvoj aplikacij pri izvajalcih;
- Priprava novih kazalnikov v sklopu »Zdravje v občini« , priprava publikacij »Zdravje v regiji« in osvežitev spletne aplikacije;
- Aktivne dopolnitve šifrantov Vrste zdravstvenih storitev (VZS);
- Povečanje uporabe in izboljšanje kakovosti rešitev eZdravja;
- Pristop k razvoju in uvedbi inovativnih rešitev na področju eZdravja (telemedicina);
- Priprava osnutka strategije na področju informatizacije zdravstva;
- Oblikovanje tehničnega in institucionalnega okvirja za mednarodno sodelovanje na področju čezmejne uporabe storitev eZdravja.

ANALIZE ZDRAVJA IN DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA ZDRAVJE

Na dokazih temelječe informacije so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in zdravstvene politike. Informacije predstavljajo podlago za razvoj ukrepov in programov na področjih preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja bolezni ter pripravo predlogov programov na področju javnega zdravja. Tudi v letu 2018 bomo Ministrstvu za zdravje in tudi drugim resorjem, nudili pomoč pri oblikovanju strateških dokumentov in politik, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na zdravje, ter strokovno podporo pri izvajanju že sprejetih strateških dokumentov in akcijskih načrtov.

Pri postavljanju letnih ciljev smo sledili aktualnim javnozdravstvenim izzivom in potrebam ki izhajajo iz dosedanjih ocen zdravja in dejavnikov tveganja, ki najbolj vplivajo na zdravje prebivalcev Slovenije. Pri pripravi programa dela smo upoštevali tudi sprejete strateške dokumente in pripravljene akcijske načrte in sicer Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja«, Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje, Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni, Strategijo RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem, Strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS, Nacionalni program na področju prepovedanih drog, Državni načrt za obvladovanje raka ter druge in pripadajoče akcijske načrte.

Zaključili bomo delo na publikaciji o neenakostih v zdravju, pripravili bomo tudi krajšo publikacijo o neenakosti za odločevalce in komunicirali izdelek v širši strokovni in laični javnosti. Nadaljevali bomo s pripravo izdelkov »Zdravje v občini«. V letu 2018 bomo izdelkom »Zdravje v občini« dodali še izdelke »Zdravje v regiji« z vključitvijo podatkov o zdravstveni mreži in zdravstvenih kazalnikih. Ključno vlogo pri diseminaciji podatkov z namenom spodbujanja zavedanja o pomenu zdravja in možnostih ukrepanja za izboljšanje zdravja na lokalni ravni bodo še naprej imeli sodelavci na OE. Začetek leta 2018 bomo zaključili s pripravo publikacije o rezultatih ankete Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016, ki jo bomo komunicirali z različnimi javnostim.

Uresničevanje Nacionalnega programa obvladovanja sladkorne bolezni bomo nadaljevali z zastavljanjem ciljev za nov akcijski načrt 2018-2019, kjer bodo aktivnosti NIJZ namenjene informiranju javnosti o razsežnostih sladkorne bolezni in njenih zapletov in spodbujanju ukrepov za zmanjševanje dejavnikov tveganja. Potekalo bo kontinuirano delo na razvoju virov podatkov, kazalnikov in epidemioloških metod ter pripravi strategij za zagotavljanje podatkov za kazalnike in oceno bremena bolezni.

Duševno zdravje v zadnjih desetletjih pridobiva pozornost različnih politik na svetovni in evropski ravni. Tudi Slovenija se že več let pripravlja na sprejem prvega Nacionalnega programa za duševno zdravje, za katerega upamo, da bo sprejet v začetku leta 2018. V predlogu Nacionalnega programa je za NIJZ predvidenih več aktivnosti, tako s področja krepitve duševnega zdravja, preventive, spremljanja in koordinacije programa. V skladu s sprejetjem strateških dokumentov in kadrovskimi in finančnimi možnostmi bomo načrtovali nadaljnje aktivnosti v podporo nacionalnem programu. Že v letu 2016 smo, na podlagi raziskave HBSC, drugih raziskav in dostopnih rutinskih zdravstveno statističnih podatkov, pričeli s pripravo publikacije Duševno zdravje otrok in mladostnikov s predlogi ukrepov, ki bo v podporo strokovnjakom, načrtovalcem programov in odločevalcem na področju duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Zaradi številnih zapletov z viri podatkov, bomo celovito publikacijo v letu 2018 zaključili in pripravili tudi krajšo različico za odločevalce. Ugotovitve bomo komunicirali v strokovni in laični javnosti.

Tobak, alkohol in prepovedane droge so v Sloveniji pomembni, preprečljivi dejavniki tveganja za smrti, izgubljena zdrava leta življenja in manjše zmožnosti prebivalcev. Tudi v letu 2018 bomo na področju tveganih vedenj nadaljevali z rednim spremljanjem stanja, identificirali bomo ključne probleme in trende, osveščali, obveščali in izobraževali različne javnosti, predlagali potrebne ukrepe in jih strokovno zagovarjali. Na področju tobaka bomo usmerili aktivnosti v podporo spremljanju nove tobačne zakonodaje, prav tako bomo aktivno ozaveščali javnosti o novih izdelkih povezanih s tobakom. Na področju prepovedanih drog bomo skladno z vsakoletno pogodbo z Evropsko agencijo o spremljanju drog in odvisnosti od drog (EMCDDA) izvajali naloge Nacionalne informacijske točke EMCDDA, vključno s pripravo Nacionalnega poročila na področju drog ter poročila o mreži za spremljanje novih psihoaktivnih snovi. Izvajali bomo tudi druge naloge, ki izhajajo iz novega akcijskega načrta na področju drog. Na področju alkohola bomo pripravljali oz. posodabljali obstoječe strokovne podlage za uvedbo učinkovitih ukrepov. Revidirali bomo publikacijo Poraba alkohola in zdravstveni kazalniki tvegane in škodljive rabe alkohola, prenovili Publikacijo Alkoholna politika v Sloveniji, pripravili bomo tudi izhodišča za spremljanje zakonodaje. Zaključili bomo s pripravo kriterijev za vrednotenje primerov dobrih praks, ki jih bomo pilotno preizkusili na posameznih programih s področja alkohola. Strokovna izhodišča pripravljena v priložniku »Odgovorna strežba alkohola« bomo predali sodelavcem iz NVO, ki delujejo na področju alkohola. V kolikor bodo zagotovljena sredstva na MZ za zunanjo svetovalko s področja ekonomskih izračunov na področju tobaka in alkohola, bomo pričeli s sodelovanjem pri pripravi analize za slovenske razmere na trgu.

V letu 2018 bo zaključeno zbiranje podatkov pridobljenih v okvir anketiranja EU MENI, pripravljeno bo raziskovalno poročilo in zastavljen okvir za nadaljnje raziskovanje. Nadaljevali in nadgrajevali bomo z aktivnostmi v podporo Resolucije o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti, tudi v sklopu projektov MZ, kjer sodelujemo kot vodilni ali sodelujoči partnerji. Nadaljevali bomo s stalnimi aktivnostmi na področju spremljanja prehrane s svetovanjem v VIZ, spremljanjem nadgrajene šolske sheme in aktivnostim v podporo tradicionalnega slovenskega zajtrka.

Na področju poškodb bomo pripravili poročilo o poškodbah pri starejših, kar je posebej pomembno v luči demografskih sprememb in v letu 2017 sprejetih strateških dokumentov in aktivnosti na področju starejših (Strategija dolgožive družbe, aktivnosti na področju dolgotrajne oskrbe).

V evropskem prostoru se bosta v letu 2018 na področju analiz zdravja pričela dva projekta skupnega ukrepanja (Joint action) in sicer s področja neenakosti v zdravju in s področja zdravstvenih informacij. NIJZ pri obeh sodeluje kot pooblaščen inštitucija za Slovenijo.

V kolikor bodo na voljo finančni viri, bomo ponovili anketo o uporabi drog, tobaka in alkohola, ki smo jo prvič izvedli v letih 2011/2012, ter petič ponovili anketo HBSC med mladostniki.

Ključni izdelki v letu 2018 na področju analiz dejavnikov tveganja in zdravja bodo:

- Poročilo »Analiza neenakosti v zdravju« in kratko poročilo za odločevalce
- Objava rezultatov ankete Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016
- Publikacija izdelkov »Zdravje v občini« za leto 2018 in priprava izdelkov »Zdravje v regiji«
- Strokovna poročila in dokumenti v podporo izvajanju Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni
- Strokovna poročila in dokumenti v podporo izvajanju Resolucije o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti za zdravje 2015-2025 in akcijskega načrta 2016-2018, vključno z raziskovalnim poročilom ankete EU Meni.
- Publikacija »Duševno zdravje otrok in mladostnikov« in kratko poročilo za odločevalce
- Nacionalno poročilo o drogah v angleškem in slovenskem jeziku
- Nacionalno poročilo o mreži spremljanja novih psihoaktivnih snovi
- Letno poročilo za področje alkohola in predlog za spremljanje zakonodaje
- Publikacija Poškodbe starejših zaradi padcev

Oblikovanje in tisk publikacij bo odvisen od zagotovljenih finančnih sredstev.

SPREMLJANJE SISTEMA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V letu 2018 načrtujemo nadaljevanje aktivnosti pri pripravi analiz dostopnosti do zdravstvene dejavnosti. Pri tem bomo upoštevali Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva do leta 2025, ki postavlja usmeritve tudi za mrežo javne zdravstvene službe do leta 2025. Učinkovito upravljanje javne zdravstvene mreže z vidika pravične dostopnosti, spreminjajočih se potreb prebivalstva, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter racionalne rabe virov, vključuje določitev meril za racionalno razporejanje virov in izdelavo matematičnega modela kot orodja upravljanja mreže. Ta naloga je načelni in zasnovni del celovitega pristopa k problemu dostopnosti, katerega drugi del je problematika čakalnih dob. Analiza slednjih je pomembna s stališča ocene o potrebnih dodatnih vlaganjih tudi v fizične, predvsem kadrovske, v nekaterih primerih pa tudi tehnične zmogljivosti javne zdravstvene službe. Delo bo potekalo ob tesnem sodelovanju z delovno skupino pri MZ.

V sodelovanju z MZ bomo opredelili elemente, metodologijo in vsebino celovitega načrtovanja mreže javne zdravstvene službe s celovitim načrtovanjem tako razporeditve izvajalcev, kot tudi načrtovanja ključnih skupin zdravstvenih profilov. Ta naloga bo potekala ob podpori EU projekta financiranega s strani mehanizma SRSS, ki je tudi pogoj za njegovo nemoteno izvajanje, za kar bo NIJZ potreboval dodatne kadrovske zmogljivosti.

Razvoj in vzpostavitev strateškega in sistematičnega načina ovrednotenja delovanja zdravstvenega sistema, ki bo omogočil ocenjevanje uspešnosti zdravstvenega sistema in posledično izboljšanje njegovega načrtovanja in upravljanja, saj je to opredeljeno v Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 (spremljanje in ovrednotenje doseganja strateških ciljev zdravstvenega sistema, ki so opredeljeni). Tudi ta naloga bo potekala v tesnem sodelovanju z MZ in drugimi ključnimi deležniki, prav tako v sklopu mehanizma EU SRSS. Obe nalogi bosta potekali tako v letu 2018 kot tudi v letu 2019.

V letu 2018 bo NIJZ nadaljeval svoje delo na področju kakovosti v zdravstvu. Načrtujemo izračune kazalnikov kakovosti na podlagi podatkovnih baz, s katerimi upravlja NIJZ, ter tehnično interpretacijo teh kazalnikov. Vsebinsko interpretacijo kazalnikov NIJZ zagotovi le za tiste kazalnike, ki se nanašajo na področje kompetentnosti NIJZ, npr. področje cepljenja in obvladovanja nalezljivih bolezni, področje nekaterih bolnišničnih obravnav, ipd. Izračun kazalnikov se vsako leto prilagodi ob upoštevanju sprememb metodologije, dogovorjene na ravni OECD, iz katerih glavnina teh kazalnikov izhaja. Predstavniki NIJZ bodo aktivno sodelovali pri prenovi in kasnejši implementaciji novih kazalnikov kakovosti. Potrebno bo tudi razviti model za širitev kazalnikov kakovosti na druge ravni oziroma področja zdravstvene dejavnosti, predvsem na področje specialistične ambulantne dejavnosti.

Na kazalnike kakovosti v najširšem smislu se navezuje tudi nova naloga - izdelava orodij in vzpostavitev mehanizmov za spremljanje izkušenj pacientov ter samooceno pacientov po določenih posegih ter priprava predlogov za izboljšanje na podlagi zbranih informacij ("Patient reported experience measures" in "Patient reported outcome measures"), kjer bo NIJZ v letu 2018 pregledal prakse v tujini in pripravil osnutke vprašalnikov za paciente. Naloga bo potekala v letu 2018 ob predpostavki zagotovljenih dodatnih finančnih virov.

V letu 2018 načrtujemo okrepitev aktivnosti na področju EVIPNET, kjer bi pripravili dve izhodišči za odločanje, pri katerih bi dosledno uporabili metodologijo omenjenega projekta SZO.

V letu 2017 bomo po daljšem času ponovno pripravili celovito analizo bolnišničnih obravnav (BO) za obdobje od uvedbe sistema SPP pa do leta 2016. Poudarek bo na odstopanjih, razlikah med posameznimi izvajalci, razlikah v dostopnosti in učinkovitosti dela v posamezni dejavnosti. Po uveljavitvi delno spremenjenega načina poročanja o BO, je zelo pomembno spremljanje in vrednotenje, da ugotovimo morebitne učinke. Poleg tega smo v obsežnem seznamu podatkov o BO izbrali nekaj pomembnejših poudarkov, ki sicer odražajo le del široke palete potreb po raznovrstnih informacijah s tega področja zdravstvene dejavnosti.

Izdelali bomo Poročilo o porabi zdravil po ATC klasifikaciji na podlagi definiranih dnevni odmerkov (DDD) ter definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan (DID). Pripravili bomo trende porabe zdravil oziroma trende za posamezne bolezni v Sloveniji po ATC klasifikaciji. Dodatno za leto 2018 načrtujemo prvi celovit vpogled in poskusno poročilo o bolnišnični porabi zdravil s pomočjo mehanizmov, ki so jih vzpostavili v skoraj vseh slovenskih bolnišnicah. V dogovorih in v sodelovanju z ZZS in drugimi partnerji za pridobitev podatkov bomo nadaljevali z aktivnostmi pri analiziranju porabe bolnišnično predpisanih zdravil.

V letu 2018 bomo dopolnili in razširili ekonomsko analizo bremena alkohola v Sloveniji v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Univerze v Ljubljani.

Na področju patronažnega zdravstvenega varstva bomo pripravili poročila za vse tri elemente dejavnosti – kadre, dejavnost in zaposlovanje.

Ključni izdelki v letu 2018 na tem področju bodo:

- Seznam meril in kriterijev za prostorsko in časovno razporejanje virov v javni zdravstveni mreži
- Prenovljena metodologija načrtovanja zdravstvenega osebja (doktorjev medicine, medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov)
- Poročilo o kakovosti zdravstvene obravnave v bolnišnicah za leto 2016
- Ocenjevanje uspešnosti sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji:
 - Model in domene za HSPA poročilo
 - Seznam kazalnikov za HSPA analize
- EVIPNET – izdelava dveh izhodišč za odločanje
- Poročilo o ambulantni porabi zdravil v Sloveniji za leto 2017 in prvo testno poročilo o bolnišnični porabi zdravil za leto 2017
- Ekonomsko breme bolezni (alkohol) v sodelovanju z EF UL
- Patronažno zdravstveno varstvo- poročilo za vse tri elemente: dejavnost, kadri, zaposlovanje

NALEZLJIVE BOLEZNI – SPREMLJANJE, PREUČEVANJE IN OBVLADOVANJE

Varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi temelji na epidemiološkem spremljanju in zgodnjem zaznavanju nalezljivih bolezni ter hitremu odzivanju na tveganja za zdravje prebivalstva. Med nalogami, ki jih bomo izvajali na tem področju samo v letu 2018, izpostavljammo naslednje:

- izdelava načrta z dokazi podprtih intervencij, ki povečujejo precepljenost proti gripi. Preučili bomo učinkovite intervencije v skupnosti, ki vplivajo na povečanje precepljenosti proti gripi ciljnih skupin

(starejših, kronično bolnih, nosečnic, zdravstvenih delavcev) in predlagali načrt ukrepov, ki bodo izboljšali dostopnost in odziv ter pozitivno vplivali na povpraševanje po cepljenju proti gripi.

- Priprava strokovnih podlag predloga sprememb zakonodaje na področju cepljenja. V okviru delovne skupine za cepljenje (Delovna skupina za oblikovanje ukrepov za spodbujanje deleža cepljenih v RS), ki deluje pri MZ, bomo na NIJZ pripravili strokovne podlage za predlog spremembe zakonodaje glede obveznega cepljenja, okrepili komunikacijo s splošno javnostjo in razvijali dodatne module elektronskega registra cepljenih oseb - eRCO (za spremljanje precepljenosti in neželenih učinkov po cepljenju).
- Priprava, izvedba in analiza interdisciplinarne simulacijske vaje. Na osnovi obstoječih smernic za interdisciplinarno in medsektorsko odzivanje na dogodke, ki predstavljajo tveganje za javno zdravje, bo pripravljen scenarij za simulacijsko vajo, akcijski načrt izvedbe vaje in analiza obstoječih smernic po izvedeni vaji. Vaja bo pripravljena v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje, zdravstvenimi in ne-zdravstvenimi deležniki v državi, vključenih v odzivanje na dogodke, ki predstavljajo tveganje za javno zdravje.
- Izdelava Standardnega operativnega postopka Skupine za obravnavo izbruhov na nacionalni ravni. Na področju zgodnjega zaznavanja, ocenjevanja tveganja in odzivanja bomo pripravili dokument Načela izdelave ocene tveganja, ki bodo podlaga za ocenjevanje tveganja ob dogodkih s poudarkom na izbruhih nalezljive bolezni. Izdelek bo uporabljala Skupina za obravnavo izbruhov oz. dogodkov, ki vključujejo več regij, so posebno tvegani ali medijsko odmevni.

V letu 2018 bodo potekale trajne naloge, ki so predpisane s slovensko in mednarodno zakonodajo. Izvajali bomo neprekinjeno epidemiološko opazovanje značilnosti povzročiteljev nalezljivih bolezni za pravočasno načrtovanje pripravljenosti na dogodke, ki pomenijo tveganje za zdravje ljudi in za naglo usmerjeno ukrepanje kot tudi za oblikovanje preventivnih programov in njihovo ocenjevanje uspešnosti. Naloge bodo potekale na doktrinarnem, centralnem in operativnem delu. Na centralnem nivoju se zbirajo podatki in informacije iz države in tujine, izdelujejo ocene stanja in oblikuje doktrina za enovito delovanje na vseh funkcijah, koordinacija nacionalnih programov, komunikacija in diseminacija. Na območnih enotah poteka zbiranje podatkov in informacij za regijo, ocena razmer v regiji in intervencije v primeru tveganja za zdravje ali pojava bolezni ter koordinacija preventivnih programov.

Spremljali bomo bolezni, povezane s hrano, zoonoze, porajajoče nalezljive bolezni, bolezni, ki jih prenašajo členonožci, spolno prenosljive bolezni in HIV/aids ter bolezni, proti katerim cepimo. Nadaljevali bomo s spremljanjem protimikrobne rezistence izbranih povzročiteljev v skladu z metodologijo EARS in določenih bolnišničnih okužb. V povezavi s podnebnimi spremembami bomo ocenjevali nevarnosti za pojav oziroma večje pojavljanje nalezljivih bolezni pri nas. Pojavnost sezonske gripe in drugih akutnih respiratornih okužb bomo ocenjevali s pomočjo mreže sodelujočih zdravstvenih ustanov. Ocenjevali bomo delež okuženih s HIV z različno tveganim vedenjem in spreminjanju nekaterih kazalnikov tveganih vedenj. Pomen zoonoz in vektorskih bolezni bomo ocenjevali v sodelovanju z veterinarsko stroko na podlagi skupnega programa monitoringa zoonoz in drugimi strokami.

Spremljali bomo bolezni, proti katerim cepimo, precepljenost in neželene učinke po cepljenju ter novosti na področju cepiv in varnega cepljenja ter na tej osnovi pripravili predlog programa cepljenja in zaščite z zdravili z nacionalnimi priporočili za cepljenje. Izvajali bomo koordinacijo programa cepljenja in zagotavljali strokovno pomoč izvajalcem cepljenja.

Pripravili bomo gradiva in izvedli strokovna usposabljanja in izobraževanja o dobrih praksah. Krepili bomo ozaveščenost in informiranost splošne javnosti glede varovanja zdravja pred nalezljivimi boleznimi z objavami informacij in priporočil na družbenih medijih. Prepoznali bomo potrebe izvajalcev zdravstvenega varstva, na podlagi katerih bomo pripravili orodja za izvajanje ozaveščanja splošne javnosti o cepljenju proti gripi in drugim boleznim.

Ocena tveganja ob dogodkih, ki pomenijo tveganje za javno zdravje mora zadostiti osnovnim načelom. Da bo vsaka izdelana ocena tveganja vsebovala vse osnovne elemente, kot so prepoznavna bolezni (simptome, definicije), verjetnost vnosa/širjenje, verjetnost izpostavljenosti, vpliv na zdravje ljudi, posledica za posebne

skupine, ki so podlaga za učinkovito in sorazmerno ukrepanje bomo v letu 2018 pripravili dokument Načela izdelave ocene tveganja. Za učinkovito odzivanje bomo v letu 2018 ustanovili Skupino za obravnavo dogodkov na nacionalni ravni. Skupina bo delovala v skladu z Standardnim operativnim postopkom, ki bo izdelan v letu 2018. Z analiziranjem informacij o pojavljanju nalezljivih bolezni doma, v Evropi in v svetu, preko uradnih in neuradnih virov pridobivamo informacije, ki so ključnega pomena za pravočasno in učinkovito izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja ter za vrednotenje ukrepov v zdravstvenem sistemu in načrtovanje pripravljenosti in odzivanja.

Zagotavljali bomo delovanje nacionalne kontaktne točke ter sistema hitrega odzivanja in ukrepanja v skladu z domačo in mednarodno zakonodajo. Krepili bomo pripravljenost na dogodke, ki pomenijo nevarnost za zdravje ljudi in sodelovanje z drugimi deležniki in preverili sistem s simulacijsko vajo. Vzdrževali in krepili bomo interdisciplinarno sodelovanje z namenom harmonizacije postopkov in usklajene koordinacije odzivanja na tveganja ter nevarnosti za zdravje ljudi ob nenadnih dogodkih.

Ključni izdelki vseh nalog in njihova vsebina, namen, cilji, terminski, kadrovski in finančni plani so podrobno opisani v vzpostavitvenih dokumentih delovnih nalog (VDDN). Podatke o nalezljivih boleznih in aktualne strokovne vsebine s tega področja redno objavljamo v mesečnem spletnem biltenu eNBOZ, elektronske novice s področja nalezljivih bolezni in okoljskega zdravja (<http://www.nijz.si/sl/e-nboz>).

Strokovno javnost redno tedensko obveščamo o zaznanih grožnjah za javno zdravje pri nas in v svetu.

Nekatere naloge so trajne narave, katerih ključni izdelki so letne analize oziroma poročila:

- Analiza epidemiološkega spremljanja nalezljivih bolezni v Sloveniji 2017;
- Redno tedensko obveščanje strokovne javnosti o zaznanih grožnjah pri nas in v svetu;
- Redne objave podatkov o nalezljivih boleznih in aktualnih strokovnih vsebin s tega področja v mesečnem spletnem biltenu eNBOZ, elektronske novice s področja nalezljivih bolezni in okoljskega zdravja (<http://www.nijz.si/sl/e-nboz>);
- Mesečno obveščanje ne-zdravstvenih deležnikov o tveganjih za nalezljive bolezni doma in v svetu;
- Letno poročilo z analizo zaznanih dogodkov, ki pomenijo tveganje za javno zdravje v letu 2017;
- Priprava in posredovanje podatkov s področja nalezljivih bolezni za Slovenijo deležnikom v državi (UVHVVR, ARSO, ...) in tujini (ECDC, WHO, EFSA, ...);
- Analiza izvajanja programa cepljenja in zaščite z zdravili v letu 2017;
- Analiza neželenih učinkov po cepljenju v letu 2017;
- Poročilo o napredku programa izkoreninjenja otroške paralize v Sloveniji v letu 2017;
- Poročilo o izvajanju programa eliminacije ošpic in rdečk v letu 2017;
- Predlog programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2019;
- Navodila za izvajanje programa in nacionalna priporočila za izvajanje cepljenje.

Ključni izdelki, ki so predvideni samo v letu 2018:

- Načrt z dokazi podprtih intervencij, ki povečujejo precepljenost proti gripi;
- Prenova predloga Načrta pripravljenosti zdravstva na pandemijo;
- Gradiva za splošno in strokovno javnost ob uvedbi cepljenja proti KME za otroke in odrasle;
- Predlog spremembe besedila Zakona o nalezljivih boleznih za področje spremljanja - prenovljena lista in skrajšana prijavljivih nalezljivih bolezni;
- Načela izdelave ocene tveganja;
- Standardni operativni postopek delovanja Skupine za obravnavo izbruhov na nacionalni ravni;
- Scenarij in analiza simulacijske vaje;
- Poročilo EPHO 2 v sklopu ocene funkcij javnega zdravja.

DELOVANJE NA PODROČJU ZDRAVJA V POVEZAVI Z OKOLIEM

Kakovostno bivalno okolje, zrak, zunaj in v notranjih prostorih, varnost in kakovost živil, pitne vode ter potrošniških izdelkov, so pomembni dejavniki zdravja. Zelo pomembno je, da posebno pozornost posvetimo najbolj občutljivim in ranljivim skupinam prebivalstva, ki jih neugodne bivanjske razmere še posebej prizadenejo in omejujejo. V letu 2018 bo tako še naprej poseben poudarek namenjen izvajanju aktivnosti v okviru ciljev Akcijskega načrta za izvajanje Strategije RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012 – 2020 (izboljšanje dostopa prebivalcev do varne pitne vode; izboljšanje kakovosti zraka zunaj in v zaprtih prostorih; preprečevanje bolezni zaradi kemičnih, bioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja).

Naše prioritete aktivnosti v letu 2018 bodo:

- Odzivanje na naravne in druge nesreče. V primeru le-teh mora biti delovanje med resorji, znotraj resorjev, kakor tudi na državni in lokalni ravni usklajeno. Glede na vlogo NIJZ pri odzivanju na okoljske nesreče in druge izredne situacije načrtujemo pripravo algoritmov delovanja (npr. za požar, kemijske nesreče, poplave...) in navodil za hitro oceno tveganja. Definirana bo tudi vloga posameznih strokovnih skupin in medsebojne krizne komunikacije, ki bo vključevala tudi deležnike. Izidi hitrih ocen tveganja bodo v primeru izrednih situacij prepoznali grožnje, verjetnost in razsežnost škodljivih učinkov ter pripomogli k odločitvam. Te ocene lahko prepoznajo popravne postopke, ki lahko zmanjšajo tveganje in resnost potencialnih posledic. Ker je za hitro odzivanje na razpolago omejen čas, se za premostitev podatkovnih vrzeli pogosto zatečemo k standardnim predpostavkam. Hitra ovrednotenja pa se lahko nadgrajujejo v bolj detajlne ocene, z dodelavo in preračunavanjem dodatnih podatkov, ki jih pridobimo s hitrimi vzorčenji, uporabo nadomestnih podatkov in ekspertnimi mnenji. Skupaj s CNB in MZ RS bomo izvedli simulacijsko vajo.
- Vodooskrba in varna pitna voda. Prizadevali si bomo za izboljšanje dostopa do zdravstveno ustrezne pitne vode. Aktivnosti bodo usmerjene k dvigu prepoznavnosti tovrstne problematike v državi ter senzibilizacijo strokovne in splošne javnosti za uvedbo izboljšav. Temu ustrezno bomo sodelovali pri posodobitvi zakonodajnih podlag in spremljajočih strokovnih priporočil. V planu je pridobitev vodilne in svetovno priznane arc-gis platforme, ki je namenjena za izdelavo, upravljanje, deljenje in analizo prostorskih podatkov s katero bi omogočili javno objavo podatkov o dostopu do pitne vode po posameznih oskrbovalnih območjih in naseljih, z oceno mikrobiološke kakovosti pitne vode in izbranih fizikalno-kemičnih parametrov (spletni geografski portal o dostopu do varne pitne vode po naseljih - GIS prikaz). Zaradi neprimernosti uporabljenega informacijskega orodja ga v letu 2017 nismo javno objavili. Izdelali bomo tudi priporočila za prebivalce, ki so priključeni na lastno oskrbo s pitno vodo. V zvezi z izvajanjem Uredbe o upravljanju kakovosti kopalnih voda bomo v letu 2018 prenovili Priporočila o varnosti kopanja s smernimi vrednostmi za prepoved ali odsvetovanje kopanja na naravnih kopališčih oziroma kopalnih območjih.
- Ocenjevanje vplivov na zdravje v okviru CPVO (presoje planskih dokumentov) in PVO (presoje posegov v okolje)

Poleg aktivnosti, ki že tečejo, bo pripravljen Osnutek splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za državne prostorske načrte ter usklajen Predlog splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za občinske prostorske načrte.

Poleg tega bo izdelana primerjalna analiza vključevanja ocenjevanja vplivov na zdravje ljudi v postopke sprejemanja planskih dokumentov, CPVO in PVO v EU v primerjavi s Slovenijo, s ciljem optimizacije in racionalizacije delovnih nalog na tem področju.

Poleg izpostavljenih prioritet bodo tudi v letu 2018 potekale še druge naloge, ki so namenjene ustreznemu obvladovanju izzivov v zvezi z okoljem:

S ciljem zmanjševati in preprečevati bolezni, ki nastanejo zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku bomo v 2018 nadaljevali s: 1. spodbujanjem medsektorskih politik za znižanje onesnaženosti zraka v zunanem okolju in v zaprtih prostorih, 2. informiranjem in spodbujanjem prebivalstva, še zlasti ranljivih skupin, k doslednemu upoštevanju in izvajanju »zaščitnih ukrepov« ter 3. s spremljanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in učinkov

zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku v notranjem in zunanjem okolju z uporabo podatkov rutinske zdravstvene statistike in z izvedbo ciljanih epidemioloških raziskav.

Posebno pozornost pa bomo namenili pripravi dokumenta Priporočila za ravnanje ob požaru, obstoječi dokument bomo dopolnili z analizo dobrih praks iz tujine.

Tudi za 2018 načrtujemo izvajanje aktivnosti za spreminjanje vedenjskih vzorcev otrok in mladostnikov glede izpostavljanja UV sevanju (sončni žarki, umetni viri), s posebnim poudarkom na ozaveščanju dijakov o škodljivem izpostavljanju UV sevanju v solarijih. V prijavljenih vrtcih in osnovnih šolah bomo izvedli program Varno s soncem, dijakom pa bomo tematiko predstavili preko distribucije ciljanih gradiv in z izvedbo okroglih miz v različnih srednjih šolah. Izvedene aktivnosti bodo dolgoročno doprinesle k znižanju pojavljanja rakavih obolenj kože.

V sodelovanju z Upravo RS za sevanje bomo nadaljevali z ozaveščanjem prebivalstva in še posebej ranljivih skupin (otroci) o nevarnostih radona, zlasti na posebej ogroženih območjih.

Hrup v okolju predstavlja nevarnost za zdravje ljudi, zato je namen načrtovanih nalog informirati javnost, vladne ustanove in gospodarstvo, da bi s prenovo zakonodaje, doslednim izvajanjem ukrepov in s spremembami navad skupaj zagotovili kakovostno zvočno krajino in zdravo bivalno okolje. Učencem bi zagotovili primerno okolje v vrtcih in šolah. Mladostnike bomo še naprej seznanjali z nevarnostmi, ki jih za njihov sluh predstavljajo glasni zvoki zabave in rekreacije ter jim predlagali ustrezno vedenje in zaščito.

Pripravili bomo strokovne podlage za potrebe zakonodaje in prostorskega načrtovanja ter nadaljevali z nalogami Glasba in sluh ter Hrup in zdravje v osnovnih šolah.

V letu 2018 bomo nadaljevali s spremljanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in učinkov zaradi podnebnih sprememb, v letu 2018 s poudarkom na obolevnosti, kar bo prispevalo k še natančnejši identifikaciji ranljivih skupin pri nas. Nadaljevali bomo z informiranjem in spodbujanje prebivalstva, še zlasti ranljivih skupin, k doslednemu upoštevanju in izvajanju ukrepov prilagajanja in blaženja.

Z namenom krepitve znanj in osveščenosti splošne in strokovne javnosti bodo pripravljene nove in revidirane obstoječe vsebine v zvezi s higienskimi pristopi in škodljivimi snovmi v živilih in materialih v stiku z živili.

Nadaljevali bomo aktivnosti na nacionalnem sistemu osveščanja in pretoka informacij o sestavinah prehranskih dopolnil, alergenih in postopno tudi drugih snoveh, ki lahko povzročajo neželene zdravstvene učinke pri ljudeh (sistem nutrivigilance).

Z neodvisno znanstveno in strokovno podporo ter s predstavitvijo predlogov ukrepov za zmanjševanje dejavnikov tveganja v živilih bomo aktivno sodelovali v medsektorskih delovnih skupinah, vključno z nosilci uradnega nadzora in monitoringa živil in materialov v stiku z živili.

Vključeni bomo v aktivnosti pri izvedbi nacionalne prehranske študije EU MENU Slovenija. To je prehranska študija, ki vključuje odrasle osebe, stare od 18 – 74 let, ne vključuje pa starejših odraslih, vključenih v DSO.

Ker azbest še vedno ostaja pomembno okoljsko in zdravstveno breme, bomo izvajali aktivnosti na področju ozaveščanja javnosti o nevarnostih za zdravje v povezavi z azbestnimi materiali, ki so še v uporabi, ter azbestnimi odpadki.

V letu 2017 pripravljena Priporočila za ukrepanje v šolah ob nujnih stanjih in nenadno nastalih bolezenskih znakih bomo v sodelovanju s Pediatrično kliniko in ministrstvom za šolstvo predstavili šolam. Poudarek bo na alergijah .

Razvijali bomo nove kazalnike na področju okolja in zdravja (vključno s kazalniki, ki jih predlaga SZO) in osvežili stare v sodelovanju z ARSO (kontinuiran proces). Zavzemali se bomo za razvoj takšnih kazalnikov, ki so že uveljavljeni v mednarodnem okviru in za katere je že razvita metodologija. S tem bomo omogočili mednarodno primerljivost podatkov, predvsem v skupini držav EU-28. Prednostna področja bodo kazalniki na področju pitne vode, energetike (zrak), bivalnih razmer, kemijske varnosti in živil.

Spremljali bomo dosežke na področju odkrivanja škodljivosti kemijskih dejavnikov za zdravje ter predlagali ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti in za zmanjšanje tveganja za pojav škodljivih učinkov in posledic na zdravju, s posebnim poudarkom na obdobju nosečnosti, otroštva in najstniških let. Implementirali bomo sistem kozmetikovigilance. Gre za sistem spremljanja stranskih učinkov po uporabi kozmetičnih izdelkov ter sprejetje določenih ukrepov na osnovi ugotovitev.

Nadaljevali bomo vodenje delovne skupine (Task Force, TF) za pesticide in kemikalije (TFPC) v okviru 6. Prioritetnega področja EU Podonavske strategije (PA06, EUSDR) in dejavnosti v zvezi z reševanjem problematike kontaminacije okolja podonavske regije, ki ogroža zdravje ljudi, s poudarkom na zdravju otrok in mladostnikov (pregled stanja onesnaženosti s pesticidi, ter predlog ukrepov za izboljšanje stanja).

Ključni izdelki iz nalog, ki so trajne narave:

- Izdelani algoritmi delovanja NIJZ za odzivanje na naravne in druge nesreče;
- Izdelana navodila za hitro oceno tveganja v primeru okoljskih nesreč;
- Ažurirana baza za spletni geografski prikaz o dostopu do varne pitne vode po krajih v Sloveniji z oceno mikrobiološke in fizikalno-kemične kakovosti pitne vode (večletna naloga);
- Posodobljen kazalnik dobre mikrobiološke kakovosti pitne vode za vse občine v Sloveniji (spletna aplikacija: Zdravje v občini);
- Priporočila za strokovno in laično javnost glede pitne vode (ukrepi ob neskladnosti, legionela, načrt za zagotavljanje varnosti pitne vode, mali vodovodi, interna vodovodna napeljava....);
- Izdelana mnenja k okoljskim poročilom v okviru celovitih presoj vplivov na okolje (CPVO) in izdelana mnenja k poročilom o vplivih na okolje za potrebe presoj vplivov na okolje v obsegu, kot bo to zahtevalo Ministrstvo za zdravje.
- Letno poročilo o delovanju sistema nutrivigilance;
- Izdelana doktrinarna stališča, strokovna mnenja, stališča s področja varnosti živil, vključno z MSŽ; priporočila za neharmonizirane MSŽ;
- Poročilo o zdravstveno okoljskih indikatorjih na nacionalnem nivoju;
- Poročilo Podnebne spremembe in zdravje s poudarkom na nadaljevanju dela na vplivih PS na umrljivost in obolevnost;
- Strokovna menja o tveganjih za javno zdravje zaradi okoljskih dejavnikov za različne deležnike (MZ, ZIRS, šole, vrtci, civilne iniciative, združenja, druga ministrstva, posamezniki.....);
- Izdelana gradiva in izvedeni dogodki z namenom ozaveščanja javnosti o problematiki azbesta.

Ključni izdelki, ki so predvideni samo v letu 2018:

- Priporočila za prebivalce, ki so priključeni na lastno oskrbo s pitno vodo;
- Vzpostavljen interaktivni spletni portal za GIS prikaz;
- Enotni principi za potrjevanje ocene tveganja iz 3. in 4. točke ter verifikacijskega monitoringa iz 7. točke obveznega dela Načrta;
- Pripravljen osnutek splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za državne prostorske načrte;
- Usklajen predlog splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za občinske prostorske načrte;
- Izdelana primerjalna analiza vključevanja ocenjevanja vplivov na zdravje ljudi v postopke sprejemanja planskih dokumentov, CPVO in PVO v EU v primerjavi s Slovenijo in na osnovi rezultatov primerjalne analize oblikovanje predlogov za bodoče vključevanje Ministrstva za zdravje v te postopke;
- Posodobljene verzije Priporočil za prebivalce ob povišanih koncentracijah delcev in prizemnega ozona, objavljene na spletni strani NIJZ;

- Na osnovi posodobljenih podatkov nastala in na spletnih straneh NIJZ objavljena dokumenta: Kazalniki povprečne izpostavljenosti z delci onesnaženemu zraku za vsa slovenska mesta z odloki in večja naselja ter Poročilo s pregledom vpliva onesnaženega zraka na zdravje, po posameznih območjih;
- Pripravljen in na spletni strani NIJZ objavljen dokument Priporočila za ravnanje ob požaru;
- Pripravljen osnutek preglednega dokumenta Trajnostna mobilnost in onesnažen zrak;
- Izvedena konferenca o delovanju nutriviigilance za družinske zdravnike;
- Zaključno poročilo o izvedenem programu Varno s soncem 2018 v vrtcih in osnovnih šolah;
- Zaključno poročilo o v letu 2018 izvedenih aktivnostih glede preprečevanja obiskov solarija in izvajanja samozaščitnih ukrepov pred UV sevanjem med dijaki;
- Izdelava poročila študije »Glasba in sluh« s priporočili in učnimi vsebinami za zdravstvene delavce ter učitelje in učence;
- Izvedbe predstavitev šolam posameznih poglavij priručnika Priporočila za ukrepanje v šolah ob nujnih stanjih in nenadno nastalih bolezenskih znakih;
- Priprava promocijskih in izobraževalnih vsebin, brošur, itd. ter izvedba izobraževalnih aktivnosti, vključno s programom »Pazi, uporabi varno!«;
- Dopolnjena analiza stanja zastupitev s kemikalijami v Sloveniji za 10-letno obdobje, objava gradiva, nova zbirka;
- Izvedba 10. Strokovnega posveta Kemijska varnost za vse in dejavnosti v Tednu KV (november 2018);
- Vzpostavljen sistem kozmetikovigilance;
- Biomonitoring (analiza in interpretacija rezultatov, priprava ukrepov, vključno z novimi kazalniki);
- Pripravljen končni osnutek metodologije za ocenjevanje onesnaženih območij, obveščanje javnosti, sprejemanje preventivnih ukrepov ter aktivnosti za zmanjšanje škodljivih vplivov na zdravje.

KREPITEV ZDRAVJA

"Krepitev zdravja je proces, ki omogoča posameznikom in skupnosti, da povečajo nadzor nad determinantami zdravja in s tem izboljšajo svoje zdravje" (Ottavska listina, SZO, 1986). Dobro zdravje koristi posameznim sektorjem in družbi kot celoti, saj je bistveno za gospodarski in družbeni razvoj ter ključna skrb v življenju vsakega posameznika in skupnosti. Pri krepitvi zdravja gre za ustvarjanje takšnih pogojev v družbi, v katerih ob upoštevanju ne-enakosti v zdravju lahko posameznik ali skupine prebivalstva uresničujejo zdrav način življenja skozi vsa življenjska obdobja.

Po zgledu nekaterih drugih držav smo v lanskem letu pričeli z definiranjem kriterijev, ki bi nam služili za umeščanje različnih programov s področja krepitve in promocije zdravja. Ko bo t.i. Portal dobrih praks v polni uporabi, bodo razvrščeni programi služili tako strokovnjakom z različnih področij kot tudi političnim odločevalcem ter posameznikom pri izbiri učinkovitih programov. V letu 2018 bomo zaključili s prvo fazo izbire kriterijev in pilotno preizkusili kriterije na posameznih programih s področja alkohola. Gre za razvojno nalogo, ki jo bomo postopoma dograjevali glede na izkušnje in potrebe različnih deležnikov.

Prehranski vnos, prehranjevalne navade in prehranski status so pomembne determinante večine kroničnih nenalezljivih bolezni, bodisi kot dejavniki tveganja ali kot varovalni dejavniki. Prehranjevanje prebivalcev Slovenije bi lahko bistveno izboljšali z uvedbo učinkovite davčne politike na področju živil/hrane, preoblikovanjem živil in prepovedjo oglaševanja nezdravih živil/hrane ter z lažjo dostopnostjo in izbiro zdrave hrane, še zlasti za socialno ogrožene skupine prebivalcev. Na teh področjih bomo sledili usmeritvam Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje ter političnim odločevalcem nudili strokovno podporo, sodelovali bomo v strokovnih skupinah na nacionalni in mednarodni ravni, nadaljevali bomo z zastavljenimi aktivnostmi na področju reformulacije živil. Poleg sistemskih ukrepov pa so za oblikovanje zdravih prehranjevalnih navad pomembni programi in aktivnosti za ozaveščanje, obveščanje in izobraževanje prebivalstva o zdravem načinu prehranjevanja od rane mladosti naprej. Nadaljevali bomo z aktivnostmi na področju vzpodbujanja zdrave prehrane, vključno z nalogami v zvezi z Zakonom o šolski prehrani in Pravilnikom o študentski prehrani ter shemo šolskega sadja in zelenjave ter tradicionalnega slovenskega zajtrka. Aktivnosti vezane na prehrano in gibanje bomo nadaljevali tudi preko Slovenske mreže Zdravih šol. V letu 2018 bomo v raznih projektih MZ izvajali aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij o zdravem prehranjevanju za splošno javnost, za šolsko okolje, za kuharsko osebje. Splošno in strokovno javnost bomo o prehranskih tematikah osveščali tudi od obeležitvah različnih svetovnih dni in na strokovnih srečanjih.

V letu 2017 je bila sprejeta nova zakonodaja na področju tobaka v povezavi s katero bomo nudili nadaljnjo strokovno podporo odločevalcem, tudi s sodelovanjem v skupini za pripravo strategije za tobak in skrbeli za opolnomočenje relevantnih deležnikov za učinkovito delo. V okviru tega bodo potekale naslednje aktivnosti: obeležitev Svetovnega dne brez tobaka in Dneva brez cigarete, priprava poročil / priporočil v povezavi z aktualnimi izdelki na področju tobaka in izvedba usposabljan v različnih javnostih (šolski delavci, zdravstveni delavci, NVO). Nadaljevali bomo z zastavljenim delom sodelovanja z NVO.

Nadaljevali bomo z nacionalno in regionalno koordinacijo sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi in izvedli nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti. Zaključili bomo publikacijo o uporabi psihoaktivnih snovi med mladostniki, pripravili bomo smernice za fentanil.

V skladu s strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS smo pripravili predlog programa promocije spolnega in reproduktivnega zdravja, ki ga bomo komunicirali z različnimi javnostmi.

Prizadevali si bomo za celovit pristop uvajanja elementov krepitve zdravja v zdravstveni sistem in preusmeritev pristopov, ki so usmerjeni v bolezen, v pristope, ki so usmerjeni v zdravje. Ker dejavnost krepitve zdravja pogosto posega na področja, ki so izven kompetenc zdravstvenega resorja, bomo tudi v letu 2018 sodelovali in vzpostavljali partnerstva z drugimi sektorji, predvsem si bomo prizadevali za boljše in bolj sistematično sodelovanje s šolstvom in izobraževanjem ter si prizadevali za vključevanje zdravja kot človekove pravice in elementa socialne pravičnosti v vse javne politike. Ključni partner pri oblikovanju, promoviranju in udejanjanju sprememb je civilna družba, zato bomo tudi v letu 2018 nadaljevali s sodelovanjem z nevladnimi

organizacijami. Tudi v letu 2018 bomo pripravili obeležitve svetovnih dni in drugih dogodkov tako na nacionalnem nivoju, kot tudi v lokalnih okoljih, ter organizirali različne nacionalne konference.

Slovenija ima izjemno dobro vzpostavljeno mrežo za izvajanje integriranih programov preventive, ki zajemajo skrb za zdravje od načrtovanja družine, pa do izteka življenja posameznika. NIJZ bo v letu 2018 vzpostavil nov Center za ohranjanje in krepitev zdravja v delovnih organizacijah (COKZDO), ki bo deloval kot del Centra za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja (CUPPKZ). COKZDO bo prevzel koordinativno nalogo na področju promocije zdravja v delovnih organizacijah, deloval bo centralno in regijsko.

Ključni izdelki v letu 2018 na področju krepitev zdravja bodo:

- Priprava smernic za prehranjevanje za VIZ.
- »Portal dobrih praks« – zaključek kriterijev in pilotna izvedba na posameznih programih za alkohol.
- Koordinacija Sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi.
- Smernice za zmanjševanje tveganja za razvoj anksioznih motenj in depresije pri otrocih in mladostnikih.
- Koordinacija mreže Zdravih šol, obeležitev 25. letnice Slovenske mreže zdravih šol (v kolikor bodo zagotovljena sredstva)
- Organizacija strokovnih srečanj in obeležitev svetovnih dni.
- Smernice in ukrepi za ohranjanje in krepitev zdravja na delovnem mestu.

Dinamika in obseg priprave in tiska materialov ter izvedbe srečanj bodo odvisna od sredstev, ki bodo na voljo.

NALOGE V OKVIRU JAVNE SLUŽBE NA OE

Priloga - Načrt dela OE NIJZ za leto 2018

Sodelavci na OE delujejo na treh področjih. Izvajajo naloge v okviru enotnega programa na področju promocije zdravja in preprečevanja bolezni na področju nalezljivih in nenalezljivih bolezni. V času samostojnega delovanja v okviru ZZV, so timi strokovnjakov za področje nalezljivih bolezni, pa tudi za področje nalezljivih bolezni, delovali po ustaljenih programih, ki so jih za svoje območje razvili. Ob tem se je dogajalo tudi, da so bila nekatera področja delovanja v okviru javnega zdravja manj razvita in niso bila skladna s potrebami prebivalstva na območju. Glavna prioriteta v letu 2018, na področju dela strokovnih timov OE, je opredelitev aktivnosti, ki so na posameznem območju za posamezne skupine prebivalstva glede njihove na zdravstvene razmere, prioritete. Poleg aktivnosti je pomembno razviti tudi kazalnike, ki bodo omogočali oceno uspešnosti.

Krepitev delovanja strokovnjakov v OE bo v letu 2018 namenjena posebna pozornost, saj bo le na ta način mogoče zagotoviti ustrezno implementacijo programov ohranitve in krepitev zdravja kot tudi zagotoviti ustrezen odziv na specifično problematiko, ki je v posameznih regijah prisotna. Tako kot v preteklem obdobju, bo tudi v letu 2018, težišče delovanja koordiniranje programov iz področja javnega zdravja na OE in aktivno sodelovanje v projektu Zdravje v občini in Zdravje v regiji. Posebna pozornost bo namenjena krepitev stikov in razvoju tesne mreže sodelavcev v različnih resorjih, njihovo povezovanje ter oblikovanje in usklajevanje aktivnosti za prepoznavanje in izboljšanje zdravja prebivalcev v regiji.

Sodelavci na vseh območnih enotah so vključeni tudi v izvajanje nalog vodenja podatkovnih zbirk in sicer kot sodelavci v procesu zbiranja, kontrole podatkov, vodijo komunikacijo in usklajevanje podatkov s poročevalci, informirajo poročevalce o novostih v metodoloških navodilih pri zbirkah NIJZ2, NIJZ3, NIJZ5, NIJZ6, NIJZ16, NIJZ48, NIJZ49, NIJZ50, NIJZ54, NIJZ60, NIJZ61. Poleg tega kodirajo podatke pri zbirki NIJZ5 in vnašajo podatke v zbirko NIJZ16. V letu 2018 bo težišče dela na področju podatkov na območnih enotah predstavljala nacionalna implementacija Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ), kjer gre zlasti za premik vnosa podatkov tja, kjer nastajajo – torej pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki bodo v

prihodnje namesto papirnih obrazcev za prijave sprememb v RIZDDZ uporabljali web obrazce in neposreden vnos v RIZDDZ. Sodelavci na OE pa bodo ključna regionalna točka za izvajanje kontrole nad kakovostjo podatkov ter pomoč izvajalcem pri uporabi RIZDDZ.

Naloge javno zdravstvenega tima na območni enoti na področju krepitve zdravja so:

- Aktivno sodelovanje v projektu Zdravje v občini in Zdravje v regiji: predstavitve podatkov v drugih okoljih (ZD, NVO, šola...), sodelovanje z občinami pri načrtovanju in izvajanju javnozdravstvenih aktivnosti, razvoj novih primerov sodelovanja s strokovno in drugo javnostjo kot rezultat tega projekta (zdravstveni dom, šola, delovna organizacija, NVO...), pregled podatkov za posamezne občine in opredelitev prioritet, priprava pregleda primerov aktivnosti za izboljševanje zdravja na nivoju občin, sodelovanje pri pregledu zdravstvenega stanja v regiji, sodelovanje pri razvoju vseh izdelkov.
- Strokovno spremljanje prehrane in svetovanje vzgojno izobraževalnim zavodom v zvezi s prehrano.
- Koordinacija slovenske mreže zdravih šol in programa zdravje v vrtcu ter usposabljanje zaposlenih v teh ustanovah za izvajanje različnih programov promocije zdravja v vrtčevskem in šolskem okolju, .
- Izvajanje akcijskega načrta za zmanjševanje uživanja soli v prehrani.
- Koordiniranje in izvajanje preventivnih programov za zagotovitev odgovorne rabe alkohola, zmanjšanja razširjenosti kajenja ter uporabe drog, vključno s spremljanjem pojava novih psihoaktivnih snovi.
- Koordiniranje in izvajanje preventivnih programov za zmanjšanje razširjenosti dejavnikov tveganja, zgodnje odkrivanje bolezni in za izboljšanje duševnega zdravja mladih, ter programov za preprečevanje samomora in nasilja.
- Promocija aktivnosti v povezavi s promocijo preventivnih programov za povečanje njihove prepoznavnosti, koristnosti, dostopnosti ter sodelovanja pri teh programih.
- Koordinacija uvajanja in izvajanja programa promocije zdravja na delovnem mestu;
- Strokovna in izvedbena podpora izvajalkam vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike;
- Sodelovanje pri implementaciji Strategije dolgožive družbe (mreženje, oblikovanje enega dogodka, identifikacija prioritarnih tematik v regijah, povečanje regijskih kapacitet na področju aktivnega in zdravega staranja)
- Koordinacija aktivnosti na področju zagotavljanja zdravja otrok v povezavi z okoljem na regionalni ravni (zdravo s soncem, kemijska varnost, zmanjševanje negativnih posledic izpostavljenosti hrupu).
- Priprava posebnih aktivnosti za obeležitve svetovnih dni (različne vsebine) skupaj z različnimi deležniki na regionalni ravni.

Naloge javno zdravstvenega tima na območni enoti na področju nalezljivih bolezni ter zagotavljanja pripravljenosti za hitro odzivanje v primeru pojava tveganj so:

- Zbiranje podatkov in informacij o nalezljivih boleznih in ocenjevanje razmer.
- Sodelovanje pri poglobljenem spremljanju izbranih nalezljivih bolezni.
- Regijska koordinacija programa cepljenja.
- Komunikacija s strokovno in splošno javnostjo o nalezljivih boleznih in cepljenju.
- Strokovno izobraževanje različnih deležnikov na področju nalezljivih bolezni in cepljenja.
- Izvajanje terenskega epidemiološkega poizvedovanja v primeru pojava visoko rezistentnih mikrobov ter posameznih nalezljivih bolezni, kopičenja in izbruhov.
- Analiza posameznih dogodkov – obravnava posameznih bolezni, kopičenja in izbruhov.
- Sodelovanje pri načrtovanju v primeru čezmejnih nevarnosti za zdravje prebivalstva in prenovi obstoječih načrtov.
- Sodelovanje na simulacijskih vajah in njihovi evalvaciji.
- Izvedba strokovnih izpopolnjevanj s področja pripravljenosti in odzivanja zaradi pojava nalezljivih bolezni.

6.2. NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZZS ZA LETO 2018

Priloga - Obrazec 1b: Načrt programa dela 2018 - ZZZS

UPRAVLJANJE PREVENTIVNIH ZDRAVSTVENIH PROGRAMOV

Upravljanje preventivnih programov je ključnega pomena za doseganje ustreznih učinkov teh programov, saj omogoča zagotavljanje ustrezne kakovosti, dostopnosti in učinkovitosti programov. Enotno upravljanje programov pomeni vzpostavitev sistema, ki zagotavlja tudi spremljanje kazalcev kakovosti in vključenosti ciljne populacije v programe na lokalni in nacionalni ravni, kar omogoča sprotno uvajanje ukrepov za spremembe, da se zagotovi doseganje optimalnih ciljev.

Za zagotavljanje učinkovitega upravljanja preventivnih programov na nacionalni in lokalni ravni je potrebno vzpostaviti upravljavski sistem z ustreznimi pravnimi podlagami ter potrebnimi človeškimi, finančnimi in drugimi viri, ki omogočajo kakovostno spremljanje in vrednotenje programov ter zagotavljanje podatkov za odločevalce, strokovno javnost in uporabnike.

NIJZ skladno s svojimi strateškimi usmeritvami postaja vodilni upravljalec državnih programov za zgodnje odkrivanje in preprečevanje bolezni ter pri tem sodeluje z drugimi deležniki. Upravljanje programov razumemo kot vodenje, usmerjanje, koordiniranje in izvajanje procesov načrtovanja, usposabljanja, testnega izvajanja, spremljanja in vrednotenja teh programov. Upravljanje programov razumemo tudi kot proces, ki sledi Demingovemu krogu PDCA (Plan-Do-Check-Act). Celovito upravljanje preventivnih programov je ključnega pomena za doseganje ustrezne kakovosti, dostopnosti in učinkovitosti programov, tako stroškovne kot zdravstvene.

V letu 2018 so ključni cilji na področju upravljanja vseh potekajočih preventivnih zdravstvenih programov: razvoj modela integrirane preventive, izboljšanje kakovosti izvajanja programov (kontinuirana usposabljanja, spremljanje in evalvacija programov), izboljšanje dostopnosti do programov, vzpostavitev učinkovitejšega sistema nacionalno-območnega/lokalnega upravljanja preventivnih programov, razvoj skupnostnega pristopa.

PROGRAM INTEGRIRANE PREVENTIVE KRONIČNIH NENALEZLJIVIH BOLEZNI IN ZMANJŠEVANJA NEENAKOSTI V ZDRAVJU PRI ODRASLIH NA PRIMARNI RAVNI ZDRAVSTVENEGA VARSTVA V SLOVENIJI

Z letom 2018 NIJZ pristopa k celovitemu upravljanju programa integrirane preventive, ki združuje Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezni, razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v referenčnih ambulantah družinske medicine, Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni in zmanjševanja neenakosti v zdravju pri odraslih, delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov in centrov za krepitev zdravja.

Nacionalni program preventive srčno-žilnih bolezni (NPPPSŽB) je bil v Sloveniji uveden leta 2002 na podlagi določb Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni. V program so vključeni vsi moški med 35. in 65. letom ter ženske med 45. in 70. letom starosti. Namen NPPPSŽB je zgodnje odkrivanje visoko ogroženih oseb za razvoj bolezni srca in žilja ter sladkorne bolezni in ustrezno ukrepanje, vključno s svetovanjem za dejavnike tveganja in spremembo življenjskega sloga. Program izvajajo družinski zdravniki in drugi sodelavci na primarni ravni zdravstvenega varstva v sodelovanju z NIJZ, ki program upravlja in izvaja izobraževanja izvajalcev. Ključna sestavna dela programa sta izvedba preventivnega pregleda z odkrivanjem prisotnosti srčno-žilnih bolezni, sladkorne bolezni in dejavnikov tveganja, z oceno srčno-žilne ogroženosti ter izvajanje strukturiranih in sistematičnih ukrepov za zmanjševanje ogroženosti s programi nemedikamentozne obravnave in pomoči posameznikom pri spreminjanju življenjskega sloga, ki potekajo v okviru nacionalne mreže zdravstvenovzgojnih centrov (ZVC) v zdravstvenih domovih po vsej Sloveniji.

Projekt vzpostavitve Referenčnih ambulant družinske medicine (RADM), ki poteka od leta 2011, je ob koncu leta 2017 vključeval že 785 ambulant družinske medicine. RADM izvajajo razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezni, v okviru katerega poteka presejanje za srčno-žilne bolezni, sladkorno bolezen

tipa 2, KOPB, depresijo, osteoporozo. V sodelovanju s Katedro za družinsko medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in strokovnjaki različnih specialnosti bomo izvajali 4-dnevni izobraževalni modul iz preventive KNB v referenčnih ambulantah. Sodelovali bomo pri izvedbi 2-dnevnega izobraževalnega modula iz klinične komunikacije s pacientom, s poudarkom na pristopih za spodbujanje k spremembi življenjskega sloga (motivacijski intervju).

Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni in zmanjševanja neenakosti v zdravju pri odraslih smo na NIJZ razvili med leti 2013 in 2016 v okviru projekta Skupaj za zdravje. Razvili smo nove vsebine, orodja in pristope za učinkovitejše vključevanje ciljne populacije. V okviru vsebinskih nadgradenj smo že obstoječi Program svetovanja za zdravje, ki se izvaja v zdravstvenovzgojnih centrih, prenovili in nadgradili tako z vidika vsebin kot pristopov pri opolnomočenju ljudi za dolgotrajno spremembo življenjskih navad, ki vodijo do boljšega počutja in zdravja. Nov program smo poimenovali Program za krepitev zdravja.

V letu 2018 bomo zagotovili upravljanje programa, ki zajema vodenje, usmerjanje, koordiniranje in izvajanje procesov načrtovanja, usposabljanja, testnega izvajanja, spremljanja in vrednotenja teh programov. Izboljšali učinkovitost centralno-območne koordinacije programa integrirane preventive in okrepili strokovno podporo izvajalcem. Izvajali bomo izobraževanja za izvajalce preventivnih programov, pripravljali in izdajali gradiva za izvajalce in uporabnike. Spremljali in evalvirali bomo izvajanje programa integrirane preventive. Izdelali bomo nabor kazalnikov kakovosti programa integrirane preventive in pripravili metodologijo spremljanja kazalnikov. Izvedli bomo raziskavo o vključevanju ranljivih skupin v program integrirane preventive v treh lokalnih okoljih (Celje, Sevnica, Vrhnika). Promovirali bomo program integrirane preventive v splošni in strokovni javnosti ter v lokalnih skupnostih z namenom povečati prepoznavnost programa. Izdelali bomo koncept modela skupnostnega pristopa h kreptvi zdravja. Poleg tega načrtujemo izvedbo strokovnega srečanja izvajalcev zdravstvenovzgojnega programa, patronažnih medicinskih sester ter zdravnikov in diplomiranih medicinskih sester iz referenčnih ambulant, na katerem bomo, poleg predstavitev aktualnih strokovnih tem, omogočili izvajalcem medsebojno izmenjavo delovnih izkušenj in dobrih praks ter pogovor o organizacijskih izzivih in priložnostih. Z namenom zagotavljanja ustreznih podpornih okolij za delovanje programa ter zagotavljanja boljše kakovosti dela in večje uspešnosti programa bomo tudi v letu 2018 nadaljevali s krepitevijo medresorskega in medinstitucionalnega sodelovanja na različnih ravneh.

Naloge in aktivnosti javno zdravstvenega tima na območni enoti NIJZ na področju Programa integrirane preventive:

- krepitev mreže podpornih partnerjev pri implementaciji programov preventive in krepitev zdravja (skupna naloga za vse programe preventive in krepitev zdravja),
- spodbujanje izvajalcev zdravstvene dejavnosti k napotovanju v zdravstvenovzgojne centre,
- sodelovanje z regijskimi odgovornimi zdravniki ter redno spremljanje doseganja zastavljenih ciljev,
- aktivnosti za povečanje prepoznavnosti Programa integrirane preventive v splošni in strokovni javnosti - umeščanje vsebin preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v že obstoječe strokovne in javne dogodke, spodbujanje in pomoč NVO in drugih deležnikov, kontinuirane medijske aktivnosti,
- sodelovanje s sodelavci CE NIJZ za poenoteno izvajanje aktivnosti za doseganje letnih ciljev, spremljanje in evalvacijo programa.

DRŽAVNI PROGRAM PRESEJANJA IN ZGODNJEGA ODKRIVANJA PREDRAKAVIH SPREMEMB IN RAKA NA DEBELEM ČREVESU IN DANKI – Program Svit

Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki - Program Svit se izvaja od leta 2009. Namenjen je zgodnjemu in pravočasnemu odkrivanju bolezni pri prebivalcih Slovenije. Cilji programa so zmanjšati umrljivost in obolevnost za RDČD, zmanjšati stroške zdravljenja, izboljšati kakovost življenja obolelih in izboljšati kakovost obravnave bolnikov.

Pravico do brezplačnega sodelovanja imajo osebe v ciljni starostni skupini ob urejenem obveznem zdravstvenem zavarovanju. V letu 2015 se je starost ciljne populacije razširila na 50 do vključno 74 let. Posamezen cikel programa traja dve leti. Vsaki dve leti ciljna populacija po pošti prejme vabilo za sodelovanje v programu in teste za ugotavljanje prikrite krvavitve v blatu. Udeleženci s pozitivnim testom so napoteni na presejalno kolonoskopijo, ki omogoča zgodnje odkrivanje raka na debelem črevesu in danki (RDČD) ter hkratno odstranjevanje polipov, ki so v 70 do 90 % primerov vzrok za nastanek bolezni. Program Svit obsega pošiljanje vabil za sodelovanje v programu, pošiljanje kompleta za odvzem vzorcev blata, laboratorijski pregled vzorcev, obvestila o rezultatih preiskav in ustrezno nadaljnjo diagnostiko (presejalna kolonoskopija s histologijo, prva konziliarna obravnava oseb z odkritim RDČD).

Upravljevec Programa Svit je NIJZ. Ključne aktivnosti upravljanja zajemajo načrtovanje izvajanje programa, spremljanje in evalvacijo programa, nadzor in zagotavljanje kakovosti programa, koordinacijo izvajanja programa, komuniciranje z javnostmi s ciljem informiranja in motiviranja za vključevanje v program, zagotavljanje razvoja programa in potrebnih izobraževanj izvajalcev za kakovostno izvajanje storitev. NIJZ izvaja poleg upravljanja Programa Svit tudi vabljenje v program, testiranje ciljne populacije na prikrito krvavitev v blatu ter organiziranje kolonoskopij za osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu.

V letu 2018 se nadaljuje peti krog presejanja, ki se bo zaključil v decembru 2018. Potekale bodo aktivnosti za vključevanje oseb v program in koordiniranje aktivnosti izvajanja programa skladno z evropskimi smernicami. Mesečno bo poslano do 25.000 vabil, ne-odzivnikom bodo poslani opomniki, poslani bodo kompleti za odvzem vzorcev blata. Izvajale se bodo laboratorijske analize vzorcev blata, pošiljali izvidi udeležencem in izbranim osebnim zdravnikom, naročali se bodo pacienti na kolonoskopijo, pošiljala obvestila o terminu in lokaciji kolonoskopije. Aktivnosti bodo potekale v sodelovanju z izbranimi osebnimi zdravniki ter pooblaščenimi kolonoskopskimi in histopatološkimi centri.

Za doseganje večje odzivnosti ciljne populacije v Program Svit, je bila v letu 2016 izvedena anketna raziskava med osebnimi izbranimi zdravniki (IOZ). Na osnovi analize podatkov raziskave in v sodelovanju z IOZ so bile v letu 2017 pripravljene smernice za ukrepanje IOZ za zvečanje odzivnosti ciljne populacije v Program Svit, ki jih bomo promovirali in prilagajali glede na odzive IOZ in drugih zdravstvenih delavcev.

Izdelane bodo analize in poročila o poteku programa, ki bodo objavljena na spletni strani programa in v različnih člankih. Komunikacijske dejavnosti se bodo prilagodile tako strokovni kot splošni javnosti z namenom večanja ozaveščenosti o problematiki RDČD in pomenu Programa Svit.

Pripravljen bo krovni komunikacijski plan za obdobje 2017 do 2019 in podrobnejši plan komunikacijskih aktivnosti v 2018.

V programu se bodo zasledovali naslednji cilji: povabiti več kot > 90% ciljne populacije; odzivnost vabljenih populacij na vabilo v program > 65%; odzivnost vabljenih populacij na poslan test na prikrito krvavitev v blatu > 80%, delež neuporabnih testov < 5%. Ciljani kazalniki kakovosti so postavljeni tudi pri vseh ostalih aktivnostih v programu.

Naloge javno zdravstvenega tima na območni enoti NIJZ na področju Programa Svit so:

- priprava akcijskih načrtov območnih enot (OE) in poročila,
- vzpostavitev podporne mreže NVO, povezovanje z organizacijami v lokalni skupnosti (ZDUS, Zveza kmečkih žena, predstavniki občin, frizerji, gasilska društva...), vsaj en dogodek vključuje sodelovanje regijskih ambasadorjev in podpornikov Programa Svit,
- diseminacija enotnih sporočil o Programu Svit različnim ciljnim populacijam,
- organizacija ali sodelovanje na promocijskih dogodkih (skupaj 100 dogodkov),
- povezovanje in sodelovanje z zdravstvenimi delavci v osnovni zdravstveni dejavnosti, srečanje s predstavniki Svitovih kontaktnih točk v zdravstvenih domovih,
- povezovanje z občinami in delovnimi organizacijami v podporo programu (OE LJ in OE MB pet delovnih organizacij, ostale OE vsaj tri),
- sodelovanje s sodelavci na nacionalnem nivoju in spremljanje stanja.

PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO OTROK IN MLADINE

Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladine se izvaja v okviru nacionalnega preventivnega programa na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Namen preventivnega programa je izboljšati telesno, duševno in socialno zdravje otrok in mladine, izboljšati dostopnost z zagotavljanjem enakosti in kakovosti obravnave in izboljšati spremljanje kazalnikov zdravja.

NIJZ opravlja koordinativno vlogo preko regionalne ravni na področju vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike. Za ostale aktivnosti v sklopu preventivnega programa bo pripravljen dokument s predlogom nacionalne koordinacije. V letu 2018 se v upravljanju vzgoje za zdravje v okviru preventivnega ZVOM osredotočamo na zagotavljanje enake dostopnosti do kakovostnega standardiziranega programa vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike, nadaljujemo s spremljanjem izvajanja aktivnosti in uvajamo predloge izboljšane spremljanja aktivnosti. Za izvajalce vzgoje za zdravje bomo nadaljevali s strokovnim usposabljanjem iz izbranih vsebin. Zagotavljali bomo tudi stalno strokovno podporo izvajalcem vzgoje za zdravje pri zagotavljanju pokritosti vseh šol v svoji regiji. V letu 2018 bomo nadaljevali z implementacijo posodobitve tistih pristopov, ki so se v okviru projekta Skupaj za zdravje izkazali za učinkovite preko sodelovanja v projektih operativnega programa, kar bo v prihodnjih dveh letih pomenilo veliko delovno obremenitev.

Naloge javno zdravstvenega tima na območni enoti NIJZ na področju preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladine:

- izvedeni dve srečanja s sodelavci z območnih enot,
- izvedena srečanja z izvajalci na območni ravni (tri srečanja),
- izvedeno izobraževanje za sodelavce na območnih enotah oziroma izvajalcev vzgoje za zdravje,
- priprava poročila o pokritosti z dejavnostjo vzgoje za zdravje vrtcev in šol,
- spremljanje izvajanja vzgoje za zdravje z vidika uporabnika (šole),
- pregled sodelovanja zdravstvenih delavcev z vrtci in šolami,
- nadgradnja obstoječih vsebin vzgoje za zdravje za različne ciljne skupine,
- redno zbiranje podatkov o izvajanju vzgoje za zdravje,
- spremljanje pokritosti z vzgojo za zdravje vrtcev in šol – priprava poročila po dostopnosti in pokritosti vrtcev/šol z dejavnostmi,
- obiskovanje ZD po potrebi oz. ob pojavu problematike,
- izvedba izobraževanj za izvajalce vzgoje za zdravje v okviru rednih srečanj (skupna tema),
- sodelovanje med območnimi enotami (strokovna podpora, pomoč pri reševanju težav, izmenjava izkušenj ter organizacija vsaj dveh sestankov),
- sodelovanje s ključnimi lokalnimi deležniki za podporo izvajanju.

IZVAJANJE ZDRAVSTVENIH STORITEV ZA UGOTAVLJANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

ODZIVANJE IN UKREPANJE OB POJAVU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Naglo in neprekinjeno odzivanje na ocenjene nevarnosti na vseh OE NIJZ. Izvajanje zdravstvenih storitev, tudi terenskih, za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih bolezní. Epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocena razmer, predlogi ukrepov za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezní. Zaščita tesnih kontaktov bolnikov z določeno nalezljivo boleznijo. Zaščita z zdravili v skladu z epidemiološkimi indikacijami, priporočili in zakonodajo. Cepljenje oseb v skladu s priporočili za obravnavo zdravstvenih indikacij v skladu s Programom cepljenja in posredovanje nasvetov in navodil v zvezi s cepljenjem. Evalvacija delovanja in posodobitev postopkov ocenjevanja tveganja in odzivanja ter ukrepanja. Zagotovitev enotnih komunikacijskih kanalov in poenoteno delovanje ter izobraževanje.

VARSTVO PRED STEKLINO IN IZVAJANJE DOLOČENIH CEPLJENJ IN ZAŠČITE Z ZDRAVILI

Dopolnjevanje/posodabljanje že obstoječih postopkov in priporočil za obravnavo oseb, izpostavljenih nevarnosti za steklino v obdobju vzdrževanja stekline proste države;

Zagotavljanje uveljavitve nacionalnih priporočil;

Vzpostavljane enotne baze za evidentiranje antirabičnih obravnav. Sodelovanje z veterinarsko stroko in inšpekcijskimi službami;

Spremljanje in sodelovanje pri spremembah predpisov s področja veterine, ki bodo vplivali na način antirabičnih obravnav / cepljenj ljudi.

ZMANJŠEVANJA ŠKODE NA PODROČJU DROG (OE KOPER)

Projekt »Zmanjševanje škode na področju drog« je nacionalna naloga, ki jo že vrsto let kontinuirano izvaja OE Koper in je ena od ključnih nalog na področju zmanjševanja povpraševanja po drogah. Program sledi ciljem Evropske strategije na področju drog in zasvojenosti, Akcijskega načrta na področju drog in Resolucije o nacionalnem programu na področju drog (2004 – 2009), ki zajema področje varovanja javnega zdravja ter javnega reda in miru.

Cilj programa je preprečevanje zdravstvenih posledic uporabe prepovedanih drog, kot so okužbe z virusi, boleznimi (HIV, Hepatitis C) in druge bakterijske okužbe, ki se prenašajo s krvjo. Temu sledijo tudi zmanjšanje socialnih in družbenih posledic uporabe prepovedanih drog.

V letu 2018 bomo zagotavljali preskrbo z materialom za zmanjševanje škode za vbrizgavanje drog ter zbiranje in odstranjevanje uporabljenega (zamenjanega/odvrženega) materiala in o tem vodili evidenco. Peljali bomo aktivnosti na nivoju lokalnih skupnosti in na nivoju države za vzpostavitev programa varne sobe ter usposabljali komunalna podjetja za ustrezno zbiranje odvrženih igel.

Zagotavljali bomo koordinacijo programov zmanjševanja škode na področju drog pri čemer bomo organizirali redne sestanke z izvajalci programov, katerih osnovni cilj je hitra odzivnost na potrebe uporabnikov drog, sodelovali pri pripravi normativov in standardov za učinkovito izvajanje ukrepov zmanjševanja škode in organizirali strokovna srečanja in izobraževanje (»Strokovno delo na področju drog«, ki ga je akreditirala Socialna zbornica RS s 4 kreditnimi točkami).

Zbirali bomo epidemiološke podatke o uporabnikih programov zmanjševanja škode ter aktivno sodelovali v Delovni skupini za droge. Aktivno bomo sodelovali z MZ in Ministrstvom za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti.

6.3. NAČRT TERCIARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2018

Priloga - Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti

PROGRAM UČENJA

Program učenja je namenjen prenosu znanja in usposobljenosti s področja javnega zdravja na zdravstvene delavce in sodelavce. V programu učenja bo sodelovalo več kot 50 glavnih in neposrednih mentorjev.

V okviru Programa učenja bomo tudi v letu 2018 organizirali šest eno-tedenskih tečajev za zdravnike in zobozdravnike, ki opravljajo pripravništvo, pri katerih se bodo seznanili s področjem javnega zdravja in sodobnim reševanjem izzivov na tem področju. Poleg tega bomo organizirali strokovne seminarje, namenjene prenosu znanja iz področja javnega zdravja na sodelavce, ki so vključeni v posamezne programe na področju javnega zdravja.

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA POSEBNA ZNANJA

V program usposabljanja za posebna znanja sodijo tista izobraževanja, ki so organizirana znotraj NIJZ za zunanje zdravstvene delavce in sodelavce in so namenjena prenosu znanja in najnovejših dognanj iz prakse in literature v prakso na konkretnih zdravstvenih področjih. V letu 2018 bomo nadaljevali z organizacijo programa usposabljanja, ki smo ga izvajali že v preteklih letih in sicer:

- Dobra cepilna praksa in varno cepljenje (za odgovorne osebe za sprejem, shranjevanje in sledljivost zdravil in za zdravstvene delavce, ki rokujejo s cepivom).
- Regijske delavnice o cepljenju (za zdravstvene delavce, ki izvajajo cepljenje in rokujejo s cepivom).

TERCIAR PROGRAM RAZVOJA IN RAZISKOVANJA

Program razvoja in raziskovanja obsega aplikativne raziskovalne in razvojne projekte, ki zagotavljajo napredek v izvajanju najvišje izvedenske (ekspertne) ravni ter oblikovanje usmeritev na posameznem področju dela.

NIJZ v okviru terciarnega razvoja in raziskovanja vsako leto pripravi interne projekte, ki so potrebni za razvoj posameznih področij. Nekateri teh projektov oziroma raziskovalnih nalog tečejo več let, nekateri pa se zaključijo v enem letu. Ti projekti pomagajo vzpostaviti novo področje delovanja ali raziskovanja kot npr. področje ustnega zdravja. NIJZ pa ta sredstva uporablja tudi za sofinanciranje različnih evropskih projektov, ki so pomembni za razvoj javnega zdrava v Sloveniji.

- **Spolno prenesene klamidijske okužbe med 18 do 49 let starimi Slovenci**

Izvajamo presečno raziskavo umeščeno v drugo slovensko nacionalno raziskavo življenjskega sloga, stališč, zdravja in spolnosti (ŽSSZS II), ki je bila sofinancirana pri ARRS in Ministrstvu za zdravje.

V letu 2016 in 2017 smo zbrali podatke o možnih dejavnikih tveganja za klamidijsko okužbo in druge SPO v verjetnostnem vzorcu splošnega prebivalstva v starosti 18 do 49 let z anketiranjem na domu sodelujočih. Poleg tega smo med sodelujočimi zbrali tudi vzorce prvega curka urina, ki so jih testirali na NLZOH na klamidijsko okužbo. V 2018 bomo nadaljevali s čiščenjem in pripravo podatkovne zbirke ŽSSZS II za analize. Pripravili bomo načrt za analize in analizirali podatke v skladu z opredeljenimi cilji.

Pripravili bomo ocene deleža okuženega prebivalstva, skupaj ter po spolu in starosti. Opredelili bomo dejavnike tveganja za klamidijsko okužbo. Rezultate bomo interpretirali in pripravili poročilo oziroma objavili rezultate in predstavili različnim deležnikom na področju.

- **Vrednotenje učinkov novega zakona na področju nadzora nad tobakom med srednješolci**

Namen projekta je vrednotenje učinkov novih ukrepov nadzora nad tobakom med mladimi, ki so ključna ciljna skupina nove zakonodaje.

Cilji projekta so pokazati smer in obseg vpliva ukrepov (slikovna opozorila, prepoved oglaševanja tobačnih izdelkov, prepoved razstavljanja tobačnih izdelkov, prepoved značilnih arom z izjemo mentola, najverjetneje dovoljenj za prodajo tobačnih izdelkov) na zaznavanje, stališča in kadilsko vedenje.

Glavna aktivnost NIJZ v letu 2018 bo izvedba ponovitve raziskave med dijaki srednjih šol in študenti zdravstvenih ved jeseni 2018 in pripraviti bazo za analize. Objavili bomo podatkov iz raziskave 2017 za uporabo elektronskih cigaret med dijaki srednjih šol in študenti zdravstvenih ved. Izvedli bomo študijo in pripravili metodologije za prikaz prej in potem (poročilo v 2019).

Zagotavljanje lastne udeležbe pri nekaterih evropskih razvojnih projektih:

- **INTENT**

Namen projekta INTENT je pripraviti predloge za model oskrbe onkoloških bolnikov, ki bo osredotočena na bolnike in njihove želje in potrebe. Poleg samega modela, bo projekt pripravil tudi smernice za implementacijo za politične odločevalce. Projekt se izvaja na območju Srednje Evrope in poleg Slovenije zajema še 4 druga pilotna območja. Projekt bo ponudil inovativna orodja na področju IT za primerjalna izhodišča (benchmarking) in digitalni zbirnik dobrih praks in projektnih rezultatov (virtual know-how centre).

V letu 2018 bo NIJZ vodil komunikacijo za celoten konzorcij projektnih partnerjev. Komunikacijske aktivnosti bodo zajemale: posodobitev in administracija spletne strani, socialnih omrežjih, organizacijo projektnih dogodkov, spremljanje komunikacijske strategije, sodelovanje s partnerji za diseminacijo na lokalni ravni, priprava promocijskega gradiva za projekt in druge naloge, v sodelovanju s koordinatorskim projektom. V 2018 bo NIJZ sodeloval tudi pri pripravi smernic za politične odločevalce za model oskrbe onkoloških bolnikov.

- **InAirQ**

Namen projekta je ugotoviti vpliv onesnaženega zraka na zdravje v zaprtih prostorih ter predlagati ukrepe za izboljšanje le-tega. V letu 2018 bomo končali meritve kakovosti zraka v razredih, opravili analizo pridobljenih podatkov, predlagali in testirali ukrepe za izboljšanje kakovosti zraka v razredih ter pričeli z izobraževanjem in osveščanjem odgovornih o tej problematiki.

- **InnoRenew**

Namen projekta je ugotoviti vpliv lesa kot gradbenega materiala in kot materiala, ki se uporablja za izdelavo različnih izdelkov na zdravje ljudi. V letu 2018 bomo analizirali vplive sredstev za zaščito lesa na zdravje prebivalcev, ki živijo v z lesom grajenem okolju, pozitivne vplive lesa kot gradbenega materiala na zdravje ljudi, ter vplivov produktov gorenja lesa na zdravje.

- **SMSH.eu - European Integration, Small States and Health**

Glavni namen projekta je analizirati problematiko razvoja zdravstvenih sistemov v malih državah v Evropi. Izbrana so bila štiri tematska področja, in sicer: dostop do zdravil, mobilnost zdravstvenih delavcev, politike na področju raka in redke bolezni.

Projekt bo s pomočjo pregledov literature na vseh štirih področjih, za katere je zadolžen nosilec iz države, ki ga pokriva, pripravil pregled stanja in vplivov v sodelujočih državah - Slovenija pokriva politike na področju raka. Pregled literature bo dopolnjen z intervjuji s ključnimi deležniki v vseh državah na vsako od tem.

V letu 2018 bo NIJZ zaključeval delo pri temi politike na področju raka, izvedel delovno srečanje v Ljubljani, pripravil članek s področja politik obvladovanja raka v majhnih državah in pripravil zaključno poročilo. Izvedli bomo on-line anketiranje in pripravili poročila z rezultati, dodatno bomo izvedli nacionalni posvet in izdelali poročilo z raziskovalnimi prioritetai.

- **Demenca aCROsSLO**

Skupni glavni cilj projekta je izboljšati kakovost življenja oseb z demenco na čezmejnem območju, in sicer z vzpostavitvijo čezmejnih delovnih skupin, ki bodo zagotavljale vključenost tako organizacij kot osebja. Z vzpostavitvijo teh trajnih čezmejnih struktur, ki bodo delovale na področju socialnih storitev, projekt neposredno prispeva k programskemu specifičnem cilju »Krepitev partnerstva med javnimi organi in deležniki za zdrava, varna in dostopna čezmejna območja«. Cilj projekta je ozaveščanje prebivalcev o demenci in destigmatizacija ljudi z demenco.

V letu 2018 bomo izvedli dva dogodka za splošno javnost in izvedli druge komunikacijske aktivnosti v zvezi s tem. Izvajali bomo komuniciranje na družbenem omrežju Facebook z namenom ozaveščanja prebivalcev o bolezni in destigmatizacija oseb z demenco.

- **EkoSmart – Ekosistem pametnega mesta**

Namen programa EkoSmart je razviti ekosistem pametnega mesta z vsemi podpornimi mehanizmi, ki so potrebni za učinkovito, optimizirano in postopno integracijo posameznih področij v enovit in povezan sistem vrednostnih verig. Program se osredotoča na tri ključne domene pametnega mesta: zdravje, aktivno življenje in mobilnost, ter se strateško povezuje z občinami ter z drugimi področji pametnega mesta, kot so energetika, pametne stavbe, vključenost državljanov, pametne skupnosti ipd.

V letu 2018 bodo ključne aktivnosti NIJZ vzpostavitev ključnih pogojev za izvedbo pilota integrirane oskrbe – predvsem interoperabilnostni okvir ter vloga za zdravstveni svet za telemedicinsko obravnavo in vodenje tehnične vzpostavitve IKT.

- **EUnetHTA (European Network for Health Technology Assessment) Joint Action 3**

JA EUnetHTA 3 (2016 – 2020) je predstavljen kot zaključna pomoč Evropske komisije za vzpostavitev nacionalnih organov za vrednotenje zdravstvenih tehnologij v posameznih državah in s tem vzpostavitev vrednotenja zdravstvenih tehnologij v vseh državah ter vzpostavitev trajnega sodelovanja med evropskimi državami. Ministrstvo za zdravje RS v projektu JA EUnetHTA 3 sodeluje kot pridruženi partner, kot sodelujoči organizaciji (affiliated entity) pa sta vključena še Nacionalni inštitut za javno in Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke.

Glavni cilj projekta JA EUnetHTA 3 je skladen s cilji Ministrstva za zdravje RS in sicer: povečati uporabnost, kakovost in učinkovitost skupnega HTA dela na evropski ravni za podporo na dokazih utemeljeni trajnostni in pravični izbiri zdravstvenih tehnologij ter zagotoviti ponovno uporabo v regionalnih in nacionalnih poročilih in dejavnosti HTA. Obseg del in nalog bo potekal izključno v skladu z usmeritvami in navodili Ministrstva za zdravje RS – naloge bodo tekom leta 2018 dogovorjene in sproti usklajene.

- **CFS REAL – Click for Support REALised**

Glavni namen projekta CFS REAL je razviti enotne evropske spletne intervencije (še posebej usmerjene v nove psihoaktivne snovi (nPAS)). Namenjene bodo mladim uživalcem drog v vseh partnerskih državah, ki bodo tako dobili dostop do spletne podpore in svetovanja.

Glavni cilj NIJZ v letu 2018 je razviti novo orodje v EU prostoru na področju svetovanja in preverjanje orodja. V letu 2018 bo NIJZ sodeloval pri razvoju enotnih evropskih spletnih intervencij, se usposabljal za izvedb (tehnični vidiki izvedbe in način komunikacije z uporabniki), izvajal aktivnosti na področju oglaševanja in promocije, lansiral nove intervencije, izvedel prve ocenjevalne študije in pomagal pri vzdrževanju spletne strani.

- **Pre-testing of new variables for future European Health Interview Survey waves (EHIS pilot)**

Splošni cilj projekta je kvalitativno in kvantitativno testiranje slovenske različice anketnih vprašanj o pozitivnem duševnem zdravju (inštrument MHC-SF, 14 vprašanj) in izkušenj pacientov (10 vprašanj), predlaganih za morebitno vključitev v prihodnje izvedbe European Health Interview Survey (EHIS; v Sloveniji jo izvajamo kot Anketo o zdravju in zdravstvenem varstvu). Rezultati in zaključki kvalitativnega testiranja (tj. kognitivnih intervjujev) bodo omogočili prilagajanje in izboljšanje prevedenih različic instrumentov, ki bodo kasneje kvantitativno preizkušeni na terenu s pomočjo zbiranja podatkov v Anketi o zdravju in zdravstvenem varstvu 2019.

Glavne naloge NIJZ v letu 2018 bodo priprava protokola za izvedbo kognitivnih intervjujev, izvedba kognitivnih intervjujev, analiza kognitivnih intervjujev in priprava predloga morebitnih sprememb vprašanj.

- **Reproduktivno zdravje in zdrava spolnost- program osveščanja in izobraževanja romskih pomočnikov**

Namen programa je opolnomočenje romskih žensk na področju reproduktivnega zdravja in zdrave spolnosti ter preprečevanja spolnega nasilja. Cilj programa je dvig kapacitete romskih pomočnikov na področju zdrave spolnosti.

V letu 2018 bo NIJZ izvajal številne aktivnosti in sicer bomo na osnovi elevacijskega vprašalnika izvedli izboljšave kurikulumu ter v letu 2018 izvedli še 5 izobraževanj/predstavitvev programa v romski skupnosti. Pripravili bomo e-priročnik o zdravem življenjskem slogu, spolnem in reproduktivnem zdravju, ki ga bomo predstavili strokovni javnosti na strokovnih dogodkih pedagoških in zdravstvenih delavcev, predvsem v programu Zdrave šole,

katerega izvaja in koordinira NIJZ v celi Sloveniji v sodelovanju z 375 osnovnih in srednjih šol. Predstavitev priročnika planiramo za konec 2018.

- **Program za mlade »To sem jaz« - krepitev šolske preventivne prakse in nadgradnja mladinske spletne svetovalnice**

Projekt To sem jaz je preventivni program, usmerjen v krepitev duševnega zdravja mladih – v razvijanje realne in pozitivne samopodobe, socialnih in čustvenih veščin ter drugih življenjskih kompetenc, ki mladostnike podpirajo v vsakdanjem življenju. Izvajamo ga na delovnem področju šolske preventive in spletne svetovanja mladim.

Kot koordinator projekta ima NIJZ v letu 2018 številne planirane naloge in aktivnosti. To so med drugim: izvedba evalvacije programa, začetek priprav priročnika za preventivno delo pri kreptitvi duševnega zdravja mladostnikov, razvoj sistema za učinkovitejše uredniško delo v svetovalnici www.tosemajaz.net, priprava rednega letnega poročila o vsebini spletnih vprašanj mladih – analiza za leto 2017, raziskava najtežjih spletnih vprašanj za izboljšane spletne krizne intervencije, promocija mladinske spletne svetovalnice, usposabljanje spletnih svetovalcev in nadgradnja spletišča To sem jaz z rubriko o spoznanjih nevroznanosti.

- **Nadgradnja spletnega portala Šolski lonec v podporo implementaciji smernic zdravega prehranjevanja**

Ključni cilj programa Šolski lonec je nadgraditi spletni portal www.solskilonec.si, kot osrednji nacionalni podporni portal udeležanju Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

NIJZ koordinira projekt in ima tako številne planirane naloge za leto 2018. To so med drugim: upravljanje in koordinacija projekta na NIJZ in projektnih partnerjev, informiranje in obveščanje različnih javnosti, analiza sprejemljivosti portala med uporabniki, priprava sprememb strukture in vsebin portala ter zasnova spletnih e-orodij (e-načrtovalec prehrane in e-kuharica), priprava in umestitev novih strokovnih vsebin na portal in sprotna evalvacija obiskanosti in sledilcev med uporabniki portala in socialnih omrežji.

- **Razvoj trajnostnega modela usposabljanj za zdravo ponudbo v organiziranih sistemih prehrane s predlogom postavitve nacionalne mreže ponudnikov usposabljanj o zdravi pripravi hrane**

Namen projekta Model prehranskih usposabljanj je razviti inovativen in trajno naravnan model strokovne podpore vzgojno-izobraževalnim zavodom ter ostalim organizacijam javne ponudbe prehrane preko praktičnih in teoretičnih usposabljanj, ki jih bodo v praksi izvajali strokovnjaki območnih enot NIJZ ter srednjih šol za gostinstvo in turizem.

NIJZ je vodilni partner na projektu in ima v letu 2018 planiranih več aktivnosti. Ena od glavnih nalog je razviti pilotni model z moduli usposabljanj, ki bodo prilagojeni različnim ponudnikom hrane oziroma situacijam (vrtci, šole, domovi za starejše, bolnišnice, delovne organizacije). Drugi ključna aktivnost v letu 2018 bo izvesti pilotno testiranje modula za usposabljanje osebja (organizatorjev prehrane in kuharjev) v vzgojno-izobraževalnih zavodih ter prenesti izkušnje na ostale organizacije v sistemu organizirane prehrane.

REGISTRI IN EVIDENCE – NALEZLJIVE BOLEZNI

Evidence na področju varstva prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi in register obveznikov za cepljenje in izvajanje cepljenja ter register stranskih pojavov po cepljenju določa Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva. Podatke za zbirke posredujejo zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi temelji na analizi kakovostnih podatkov, ki se zbirajo v evidencah in registrih. Zbirke z oznako IVZ 48 - 53 se vzdržujejo v NIJZ na centralnem nivoju.

IVZ 48. Evidenca nalezljivih bolezni

Vsebina: Zdravstvena organizacija, ki prijavlja nalezljivo bolezen, EMŠO bolnika ali klicenosca, ime in priimek, spol, bivališče, naslov zaposlitve oziroma kolektiva, področje dela, diagnoza (MKB), odvzeti vzorci, povzročitelj, datum in kraj dogodka, način ugotovitve bolezni, podatki o cepljenju, hospitalizacija, izolacija, izvedeni ukrepi, datum smrti, zdravnik, ki prijavlja nalezljivo bolezen.

IVZ 49. Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja

Vsebina: podatki o številu obveznikov za cepljenje in številu cepljenih proti določeni nalezljivi bolezni po posameznih odmerkih, podatki o izvajalcih cepljenja.

IVZ 50. Evidenca varstva prebivalstva pred steklino

Vsebina: Datum sprejema poškodovanca, leto obravnave, priimek, ime, datum rojstva, starost, spol, naslov bivališča, občina, regija, delo, ki ga oseba opravlja, ime kraja/naselja, kjer se je poškodba zgodila, datum poškodbe, kje se je poškodba zgodila, lokalizacija poškodb, število poškodb, zaščita proti tetanusu, status lastnika živali, ime in naslov lastnika živali, kategorija izpostavljenosti, vrsta živali/stik z vabo, status živali, mikroskopski izvid, datum izvida, serija cepiva, proizvajalec cepiva, zaščita z IG, mesto aplikacije IG, serija IG, IG proizvajalec, vzrok prekinitve cepljenja.

IVZ 51. Register stranskih pojavov po cepljenju

Vsebina: Ime in priimek, spol, datum rojstva, podatki o bivališču, datum cepljenja, podatki o uporabljenem cepivu (vrsta, serija, proizvajalec), opis neželenega učinka (vrsta, datum začetka in konca), ukrepi, izid bolezni, prijavitelj dogodka (zdravnik in organizacija), datum prijave, vzročna povezava, preiskave, izvidi, ukrepi, ocena.

IVZ 52. Evidenca pojavnosti infekcije s HIV, aidsa in smrti zaradi aidsa

Vsebina: Spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

IVZ 53. Evidenca pojavnosti spolno prenesenih okužb (SPO)

Vsebina: Spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

6.4 PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA

NIJZ bo tudi v letu 2018 zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga je NIJZ predlagal MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

V letu 2018 se predvideva širjenje programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za cepljenje proti klopnem meningoencefalitisu za otroke in odrasle.

Tabela: Plan preskrbe z zdravili, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2018

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2018 - št. odmerkov	cena za odmerek v EUR brez DDV	vrednost v EUR brez DDV	cena za odmerek v EUR z DDV	vrednost v EUR z DDV
Humani imunoglobulin proti tetanusu	12.000	8,17	98.040,00	8,17	98.040,00
Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	150	62,73	9.409,50	62,73	9.409,50
Humani imunoglobulin proti steklini	200	186,12	37.224,00	186,12	37.224,00
Respiratorni sincicijski virus (RSV) - 50 mg	300	511,68	153.504,00	560,29	168.086,88
Respiratorni sincicijski virus (RSV) -100 mg	950	849,65	807.167,50	930,37	883.848,41
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	400	7,00	2.800,00	7,67	3.066,00
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	300	26,17	7.851,00	28,66	8.596,85
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	500	72,00	36.000,00	78,84	39.420,00
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	25.000	13,21	330.250,00	14,46	361.623,75
Pnevmokokno cepivo - polisaharidno	1.500	17,00	25.500,00	18,62	27.922,50
Pneumokokno cepivo konjugirano (13-valentno)	2.000	44,00	88.000,00	48,18	96.360,00
Pneumokokno cepivo konjugirano (10-valentno)	42.000	23,00	966.000,00	25,19	1.057.770,00
Cepivo proti tetanusu	45.000	3,42	153.900,00	3,74	168.520,50
Cepivo proti davici in tetanusu	45.000	4,11	184.950,00	4,50	202.520,25
Cepivo proti tuberkulozi	8.000	0,78	6.240,00	0,85	6.832,80
Cepivo proti tifusu	10	14,00	140,00	15,33	153,30
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (otroški)	1.500	16,70	25.050,00	18,29	27.429,75
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (odrasli)	12.500	18,87	235.875,00	20,66	258.283,13
Cepivo proti gripi (za otroke)	1.000	4,11	4.110,00	4,50	4.500,45
Cepivo proti gripi (za odrasle)	100.000	4,49	449.000,00	4,92	491.655,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za otroke)	65.000	4,40	286.000,00	4,82	313.170,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za odrasle)	10.000	6,00	60.000,00	6,57	65.700,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za dializne bolnike)	1.500	50,00	75.000,00	54,75	82.125,00
Cepivo proti hepatitis tipa A (za otroke)	60	15,40	924,00	16,86	1.011,78
Cepivo proti hepatitis tipa A (za odrasle)	200	17,79	3.558,00	19,48	3.896,01
Cepivo proti hepatitis tipa A in B	500	38,53	19.265,00	42,19	21.095,18
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	45.000	6,10	274.500,00	6,68	300.577,50
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	450	6,00	2.700,00	6,57	2.956,50
Cepivo proti steklini	1.500	14,00	21.000,00	15,33	22.995,00
Cepivo proti noricam	200	31,00	6.200,00	33,95	6.789,00
Cepivo proti humanim papiloma virusom	15.000	49,00	735.000,00	53,66	804.825,00
Cepivo proti DTap-IPV+Hib	78.650	12,50	983.125,00	13,69	1.076.521,88
Cepivo proti DTap-HBV-IPV+Hib	100	37,98	3.798,00	41,59	4.158,81
SKUPAJ			6.092.081		6.657.085

ŠIRITEV PROGRAMA CEPLJENJE	LETO 2018 - št. odmerkov	cena za odmerek v EUR brez DDV	vrednost v EUR brez DDV	cena za odmerek v EUR z DDV	vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (otroški)	30.000	16,20	486.000,00	17,74	532.170,00
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (odrasli)	45.000	18,37	826.650,00	20,12	905.181,75
SKUPAJ širitev programa			1.312.650,00		1.437.352,00

PROGRAMA CEPLJENJA V CELOTI			vrednost v EUR brez DDV		vrednost v EUR z DDV
			7.404.731,00		8.094.436,00

6.5. DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE

OCENE NEVARNOSTI IN TVEGANJA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV (FFS)

Strokovna naloga temelji na Zakonu o fitofarmacevtskih sredstvih, ki določa naloge javne službe na področju fitofarmacevtskih sredstev ter strokovnih nalog na področju FFS ter Odločbi o pooblastitvi NIJZ za izvajanje določenih nalog javne službe na področju fitofarmacevtskih sredstev. NIJZ bo izdelal toksikološke ocene nevarnosti in tveganja za zdravje ljudi za aktivne snovi fitofarmacevtskih sredstev, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji. Izdelali bomo tudi ocene nevarnosti in tveganja za fitofarmacevtska sredstva v registracijskem postopku na nacionalni ravni ter za tista sredstva, ki so v postopku registracije v coni B (osrednji del EU). Poleg tega bomo zagotovili strokovno podporo Sektorju za fitofarmacevtska sredstva Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Obseg dela je opredeljen v Programu strokovnih nalog s področja fitofarmacevtskih sredstev za leto 2018, ki je prilagojen oceni dosedanjega dela na tem področju in razpoložljivim virom.

EVALVACIJA PROGRAMA, PREDLOG UKREPOV, INFORMIRANJE JAVNOSTI IN SKRBNIŠTVO NAD PODATKI BIOMONITORINGA

Osnovni namen naloge je nadaljevanje vzpostavitve baze podatkov, ki bo služila tudi za nadaljnje spremljanje humanega biološkega monitoringa v Sloveniji ter oceni tveganja za zdravje v povezavi s stanjem v okolju, ter priprava načrta humanega biološkega monitoringa za obdobje 2018 - 2022. V okviru te naloge bodo opravljene naslednje aktivnosti: dodatna evalvacija programa, izvedenega v letih od 2007 do 2015, predlog ukrepov za zmanjševanje tveganj za zdravje, primernih za izvajanje na ravni ministrstev in strokovnih institucij, na podlagi izvedene analize rezultatov biomonitoringa, načrt in izvedba aktivnosti informiranja javnosti o rezultatih biomonitoringa ter skrbništvo nad podatki biomonitoringa. Ključni izdelki, ki so načrtovani pa so: predlog ukrepov za zmanjševanje tveganj za zdravje, primernih za izvajanje na ravni ministrstev in strokovnih institucij, na podlagi izvedene analize rezultatov biomonitoringa, izdelan načrt in izvedba aktivnosti informiranja javnosti o rezultatih biomonitoringa, vzpostavljena baza s podatki o biomonitoringu ter priprava Programa humanega biomonitoringa za obdobje 2018 – 2022.

PROGRAM CENTRA ZA PREPREČEVANJE ODVISNOSTI (OE MARIBOR)

Program Center za preprečevanje odvisnosti je visokopražen, s ciljem doseganja stabilne abstinence. Vključuje neposredno svetovalno delo z zasvojenimi osebami, eksperimentatorji, njihovimi svojci, partnerji in ključnimi bližnjimi osebami ter z vsemi subjekti, ki predstavljajo za posameznika pomembno in neogrožujočo socialno mrežo.

Uporabniki programa skozi celoten program ostanejo integrirani v domačem okolju in vzpostavljajo, urejajo ali ohranjajo socialno vključenost, pomembne socialne stike, kot so bivanje v matični družini, nadaljevanje izobraževanja ali zaposlitve.

Sredstva za program zagotavljata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Mestna občina Maribor, občina Hoče-Slivnica in Miklavž na dravskem polju.

Cilj programa je doseči stabilno abstinenco na področju prepovedanih drog, zagotoviti izobraževanje ali zaposlitev v skladu s sposobnostmi in motivi posameznika, oblikovanje nove socialne mreže, omogočiti kvalitetno izrabo prostega časa in vzpostaviti pozitivno družinsko klimo.

Skladno s programom bomo v letu 2018 v sprejemnem centru izvajali informativne aktivnosti (individualna in prva socialna pomoč vsem, ki imajo kakršnokoli težavo zaradi zlorabe prepovedanih drog in vsem, ki jih ta problematika zanima) in motivacijske aktivnosti (individualna oblika dela z uživalci drog ter njihovimi svojci, partnerji in ključnimi bližnjimi osebami z namenom motivacije za vzpostavitev abstinence in vključitev v ustrezno etapo nadaljnega programa) ter anonimno svetovanje po telefonu. V dnevnem centru bomo omogočali socialno rehabilitacijo za zasvojene osebe, ki je organizirana trinivojsko in traja približno 24 mesecev. Oblika dela je individualna in skupinska s končnim ciljem vzpostavitve stabilne abstinence ter ustreznim in družbeno sprejemljivim življenjskim slogom. Socialna rehabilitacija eksperimentatorjev je namenjena občasnim uživalcem drog, kjer o diagnozi zasvojenosti še ne moremo govoriti. Gre za splet motenj osebnosti in vedenja ter razvojnih in situacijskih težav. Obravnava je individualna in skupinska. V suportivni skupini bomo nudili podporo uporabnikom, ki so osnovni program že zaključili, s ciljem priprave posameznika na avtonomno življenje z možnostjo pridobitve podpore v kriznih življenjskih situacijah, in traja šest mesecev, v spremljevalni skupini pa uporabnike spremljali še nadaljnja tri leta s ciljem evalvacije njihove uspešnosti in programa. Poldnevni center je nadgradnja dnevnega centra in socialne rehabilitacije eksperimentatorjev ter je namenjen vsem uživalcem drog, ki se vključijo v program in potrebujejo dodatno pomoč skozi cel program, predvsem na šolskem področju. Dnevno je uporabnik lahko v tem programu štiri ure. Pri vzporedni terapiji družin, ki je namenjena svojcem, partnerjem in ključnim bližnjim osebam, ki se z zasvojeno osebo in eksperimentatorjem vključijo v program kot tistim, kjer se zasvojena oseba ali eksperimentator ne vključi v program, bomo delo usmerjali v soočanje z odvisnostjo, čustvenimi stiskami in vzpostavitvi uravnotežene družinske in partnerske klime ter odnosov.

PROGRAM UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI ZMANJŠANJE ŠKODE ZA ZDRAVJE PRI LJUDEH V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI ZARADI OBREMENJENOSTI S TEŽKIMI KOVINAMI (OE RAVNE NA KOROŠKEM)

Skladno z Odlokom o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS, št. 119/07) izvaja NIJZ OE Ravne naslednje naloge: obveščanje in ozaveščanje prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani; koordinacija priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz omenjenega odloka na operativni ravni na okoljskem delu programa; je nosilec nalog na zdravstvenem delu programa.

Po zaskrbljujočih rezultatih monitoringa svinca v krvi otrok v letu 2017, bo priprava plana ukrepov za obdobje 2018/2019 še zahtevnejša naloga, ki jo bo potrebno v sodelovanju s partnerji najprej izvesti. Potrjen obdobjni plan ukrepov bo tudi osnova za aktivnosti, ki jih bo izvajal NIJZ. Nadaljevali bomo z izvajanjem aktivnosti, ki so vzpostavljene v okviru naših nalog: za program dopolnilne varovalne prehrane bomo pripravili izbor hrane ter sodelovali pri izbiri dobaviteljev ter organizaciji načina dostave hrane VVZ in ostalim otrokom, izvedeno bo izobraževanje tehničnega osebja v vrtcih in šolah, izvedli bomo predstavitve na roditeljskih sestankih. V času mednarodnega tedna preprečevanja zastrupitev s svincem bomo v vrtcih Zgornje Mežiške doline izvedli delavnice »Igrajmo se zdravje«. Nadaljevali bomo sodelovanje s podjetji, ki se ukvarjajo s predelavo svinca (TAB, MPI), na področju preprečevanja prenosa onesnaženja iz delovnega v domače okolje. Vzdrževali bomo informiranje različnih ciljnih skupin z objavami na spletni strani programa (www.sanacija-svinec.si), v lokalnih

glasilih in drugih medijih (časopisi, radio, televizija). Pripravili bomo komunikacijski plan in z njim izboljšali motiviranje in informiranje ljudi za bolj kvalitetno življenje v obremenjenem okolju. Spremljali bomo napredek izvajanja zastavljenih sanacijskih ukrepov na terenu.

V letu 2018 je naša osrednja naloga druga ponovitev prevalenčne študije vsebnosti svinca v krvi otrok iz Zgornje Mežiške doline. Prva študija je bila izvedena leta 2008, nato ponovljena leta 2013, predvidene pa so ponovitve vsakih 5 let. Študija predvideva izvedbo monitoringa svinca v krvi širše skupine otrok. Vključeni bodo 1-6 let in 9 let stari otroci iz občin Mežica in Črna na Koroškem ter, kot primerjalna skupina, 3 letniki iz občin Prevalje in Ravne na Koroškem. Na NIJZ bomo koordiniral aktivnosti vabljenja otrok, odvzema vzorcev krvi in laboratorijskih analiz. Za vse družine, kjer bo pri otrocih ugotovljena povišana vsebnost svinca v krvi 100 mikrogramov/l in več, bo zagotovljena nadaljnja obravnava otrok po protokolu. Izvedeno bo usmerjeno svetovanje v domačem okolju otroka, posvetovanje z osebnim zdravnikom otroka in po potrebi tudi posvet pri specialistu nevropediatru. Izveden bo tudi pregled hemoglobina in železa v krvi otrok, ki bodo imeli povišane vsebnosti svinca v krvi. NIJZ bo izvedel pregled lokacij, kjer bodo ugotovljene višje vsebnosti svinca v krvi otrok.

6.6. NAČRT STORITEV NA TRGU

VAROVANJE ZDRAVJA PREBIVALSTVA S CEPLJENJEM

NIJZ bo še naprej izvajal določen del programa za varovanje zdravja prebivalcev s cepljenjem in zaščito z drugimi zdravili. Gre za tisti del, ki ni vključen v javno financiranje. V prvi vrsti so to cepljenja proti gripi, pnevmokoknim okužbam in klopnemu meningoencefalitisu. Poleg tega pa bo NIJZ izvajal tudi svetovanje, cepljenje in zaščito z drugimi zdravili za potnike v mednarodnem prometu.

PREVENTIVNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z ZDRAVJEM DELAVCEV

NIJZ bo izvajal dejavnost, vezano na preventivne zdravstvene preglede delavcev, ki jih predvidevajo podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Dejavnost bo potekala na OE Kranj, kjer so v preteklih letih to dejavnost že izvajali in imajo sklenjenih nekaj dolgoročnih pogodb. Zaenkrat je predvideno, da bomo delo opravili s svojimi zaposlenimi.

Poleg tega bo v omejenem obsegu, dokler ne bodo podjetja našla drugih ponudnikov, izvajal tudi aktivnosti na področju promocije zdravja za zaposlene, ki jih prav tako predvideva Zakon o varnosti in zdravju pri delu.

6.7. RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI

Na NIJZ potekajo številni mednarodni raziskovalni in razvojni projekti. Nekatere od teh projektov NIJZ vodi in koordinira, pri nekaterih pa sodeluje kot partner. Z aktivnim sodelovanjem v večjih mednarodnih in domačih projektih bo NIJZ nadaljeval tudi v letu 2018. Pri prijavih na nove razpise bomo izbirali projekte, ki bodo pripomogli k razvoju osnovne dejavnosti, torej bodo projekti dopolnjevali delovanje v osnovni dejavnosti NIJZ.

Veliko aktivnosti načrtujemo v projektih, financiranih v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Največji izmed teh je projekt SOPA - Vzpostavitev interdisciplinarnega celostnega pristopa k odkrivanju in podpori pri opuščanju tvegane in škodljivega pitja alkohola med odraslimi prebivalci, kjer je Ministrstvo za zdravje imenovalo NIJZ kot neposrednega upravičenca.

V letu 2018 bo NIJZ sodeloval v dveh projektih, ki sta podporna in temeljna komponenta krovnega projekta »Nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih«. Prvi od teh je »Model skupnostnega pristopa krepitve zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih«, pri katerem NIJZ sodeluje kot partner. Drugi projekt v tem sklopu je projekt »informacijske podpore integrirane preventive v zdravstvenih domovih«. Model skupnostnega pristopa se je sicer začel že leta 2017 in v 2018 načrtujemo veliko aktivnosti, projekt Informacijske podpore se bo začel predvidoma v prvi tretjini leta 2018.

Na NIJZ bomo v letu 2018 sodelovali še pri skupno 15 projektov iz razpisov za sofinanciranje programov na področju prehrane in telesne dejavnosti za zdravje in področju varovanja in krepitve zdravja. Največ aktivnosti načrtujemo na treh projektih, kjer je NIJZ vodilni partner in sicer pri projektu To sem jaz, Šolski lonec in Model prehranskih usposabljanj. Na preostalih 12 projektih bomo tudi aktivno sodelovali, vendar v vlogi projektnega partnerja z manjšim obsegom projektnih nalog.

V letu 2018 bo NIJZ nadaljeval z uspešnim delom na evropskih projektih, saj se bo v prvi polovici 2018 začel projekt skupnega ukrepanja iPAAC (Innovative Partnership for Action Against Cancer), ki ga bo v imenu Republike Slovenije koordiniral NIJZ. Tako bomo v letu 2018 močno okrepili delovanje na področju projektov skupnega ukrepanja, saj bo NIJZ deloval v kar 11 tovrstnih projektih (začetek v letu 2018 – iPAAC, EU-JAV, Healthy Gateways, InfAct, JA-HI, eHAction, začetek v letu 2017- CHRODIS PLUS, EU-JAMRAI in INTEGRATE in začetek v letu 2016 – ADVANTAGE in EUnetHTA JA 3, kjer ima NIJZ vlogo pridruženega partnerja).

Poleg zgoraj opisanih projektnih mehanizmov bo v letu 2018 NIJZ sodeloval tudi pri projektih drugih mehanizmov, kot so Obzorje 2020 in INTERREG mehanizem za transnacionalno sodelovanje. NIJZ bo tudi v letu 2018 sodeloval v programih in projektih, ki jih financira ARRS.

Načrtovanje projektov v letu 2018 bo podrobno prikazano v posebni prilogi, ki bo uporabljena za interno načrtovanje.

6.8. DRUGE DEJAVNOSTI

Založniška dejavnost

NIJZ izdaja strokovno revijo Zdravstveno varstvo. Poleg navedene revije vsako leto izdamo tudi zdravstveno statistični letopis in strokovna poročila s področja nalezljivih bolezni, ambulantnega predpisovanja zdravil in zdravstveno vzgojno promocijsko gradivo. Tudi druge analize zdravja in zdravstvenega varstva, ki jih bomo pripravili kot samostojne analize, bomo izdali v obliki publikacij. Vse publikacije bomo izdali v elektronski obliki in bodo na voljo na naši spletni strani, v nekaterih primerih pa bomo, še posebej, kadar gre za publikacije, ki imajo dolgoročnejši pomeni, publikacije izdali tudi v tiskani obliki.

NIJZ je v letu 2017 začel z izdajanjem nove strokovne revije Javno zdravje, ki obravnava široko področje javnega zdravja. Njen namen je krepitev in povezovanje znanosti ter stroke na področju javnega zdravja. Z revijo želimo ustvariti platformo za izmenjavo znanstvenih spoznanj, strokovnih izkušenj in mnenj o pomembnih temah na področju javnega zdravja. Vsebine, predstavljene v reviji, so namenjene raziskovalcem, strokovnjakom, ki se ukvarjajo z javnim zdravjem, snovalcem politik na različnih upravnih nivojih ter upravljavcem projektov, ki zadevajo zdravje prebivalstva. Nova strokovna revija, bo pripomogla k temu, da bodo strokovne informacije dosegle večji krog strokovne javnosti, saj je zaradi visokih zahtev in tudi majhnega števila prispevkov, ki so objavljeni v reviji Zdravstveno varstvo, nemogoče pravočasno širiti novosti in predstavljati dosežke na področju javnega zdravja zgolj z revijo Zdravstveno varstvo. Urejanje in izdajanje spletne revije bomo nadaljevali tudi v letu 2018.

Komunikacijska dejavnost

Komuniciranje z različnimi javnostmi je eno od ključnih orodij na področju javnega zdravja. NIJZ lahko le z uspešnim komuniciranjem uresničuje svoje osnovno poslanstvo, ki je ozaveščanje javnosti ter spodbujanje h krepitvi zdravja in preventivnemu delovanju za ohranjanje zdravja. Zato bomo v skladu s sprejeto strategijo komuniciranja v letu 2018 temu področju posvetili veliko pozornost. Učinkovitost in uspešnost komuniciranja je odvisna od vnaprejšnjega načrtovanja, zato bomo pripravili letne nacionalne in regionalne načrte komuniciranja z različnimi javnostmi, v katerih bomo opredelili komunikacijske aktivnosti v tekočem letu in način njihovega izvajanja, hkrati pa se bomo promptno in hitro odzivali na aktualne dogodke v državi in širše. Pri komuniciranju z javnostmi bomo poleg uporabe tradicionalnih komunikacijskih kanalov še večjo pozornost namenili digitalnim komunikacijskim kanalom: spletnim stranem ter profilom NIJZ na socialnih omrežjih -

Twitterju, YouTube-u in Facebooku ter newsletterju – ki smo jih uspešno uvedli in so postali prepoznavno komunikacijsko orodje pri številnih deležnikih. Prav tako bomo krepili sodelovanje z drugimi sektorji in drugimi ustanovami na lokalnem in nacionalnem nivoju, pa tudi v mednarodnem prostoru, z namenom izkoriščanja sinergij pri komuniciranju z našimi ciljnim javnostmi ter tudi prenosa znanja, izkušenj in idej, s tem pa krepitev kompetenc.

Datum: 7.6.2018

Podpis odgovorne osebe:

Nina Pirnat, dr. med.spec.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Nina Pirnat', written over the printed name.

7. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

7.1. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Priloga - Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2018

7.1.1. NAČRTOVANI PRIHODKI

Za leto 2018 ocenjujemo realizacijo prihodkov v višini 35.636.886 EUR. Ocenjeni prihodki (v nadaljevanju prihodki) so višji za 17,23 % oziroma za 5.237.264 EUR v primerjavi z realiziranimi prihodki v letu 2017. Glede na prvotno sprejeti finančni načrt so prihodki v rebalansu finančnega načrta višji za 12,44 % oziroma za 3.942.010 EUR. V rebalansu finančnega načrta smo, glede na sprejeti finančni načrt za leto 2018, korigirali prihodke iz naslova Programa javnega zdravja, eZdravja, programov, ki jih financira ZZS in sofinanciranja EU projektov. Glede na znane podatke smo uskladili tudi prihodke iz naslova ostalih plačnikov in refundacij.

Na Programu javnega zdravja smo prilagodili višino prihodkov zaradi novo pridobljenih informacij. Obstoječe načrtovane pogodbene prihodke (8.182.536 EUR) smo znižali za vrednost investicij v osnovna sredstva, in sicer za nabavo licenc SPSS, SZBO, nadgradnje in vzdrževanja RIDDZ ter nadgradnje bolnišničnih obravnav. Za sledeče nabave v okviru investicijskega transferja smo zmanjšali sredstva za 372.083 EUR. Prihodkom iz naslova Programa javnega zdravja smo dodali še 90.800 EUR skupnih sredstev za kritje stroškov organizacij dogodkov in kampanj, izdaje gradiv in publikacij in zagotavljanja stalne pripravljenosti zdravnika v primeru okoljskih nesreč. V rebalansu finančnega načrta za Program javnega zdravja načrtujemo tako za 281.283 EUR manj prihodkov kot v sprejetem finančnem načrtu za leto 2018. V rebalansu finančnega načrta smo vključili še prihodke za strokovne naloge ocenjevanja snovi in biocidnih proizvodov za leto 2018. Naloge financira Urad RS za kemikalije v višini 24.593 EUR.

Na programu eZdravje smo v okviru razpoložljivih sredstev za leto 2018 zmanjšali prvotno načrtovan investicijski transfer (1.600.000 EUR) za 267.834 EUR. Znesek predstavlja strošek zaposlitve 8 sodelavcev na programu, ki bi bili okvirno zaposleni v letu 2018 (120.000 EUR) in sofinancirano lastno udeležbo za projekta CEF Telecom in EHaction (147.834 EUR). Načrtovanih sredstev investicijskega transferja na programu eZdravje ostane tako še 1.332.166 EUR.

V skladu s Splošnim dogovorom za leto 2018 se linearno povešajo cene zdravstvenih storitev za 5 % na letni ravni za vse izvajalce. V času priprave finančnega načrta za leto 2018 (december 2017, januar 2018) dvigi cen še niso bili znani, zato jih v prvotnem finančnem načrtu za leto 2018 nismo vključili. V rebalansu finančnega načrta smo vključili vsa sredstva po pogodbi z ZZS za leto 2018. Med prihodki za leto 2018 smo na postavki ZZS cepiva upoštevali pogodbeno vrednost 6.451.554 EUR prihodkov iz prodaje ZZS cepiv. V enaki vrednosti smo upoštevali tudi odhodek iz tega naslova. Prihodki iz naslova ZZS prodaje cepiv so, glede na predhodni finančni načrt, višji za 2.251.554 EUR in za 1.267.095 EUR glede na realizacijo leta 2017.

V rebalansu finančnega načrta smo posodobili tudi prihodke sofinanciranja EU projektov. Sofinanciranja so v rebalansu finančnega načrta predvidena v višini 4.775.187 EUR in so za 3.381.609 EUR višja kot realizirana v letu 2017 in 1.373.331 EUR višja kot v prvotno sprejetem finančnem načrtu.

V programu javnega zdravja načrtujemo 7.901.253 EUR prihodkov. Program javnega zdravja je višji v primerjavi z realizacijo leta 2017 za 17,30 %, oziroma za 1.165.513 EUR. Vrednost programa je pripravljena glede na podatke Ministrstva za zdravje. Morebitna sredstva za dodatne programe v okviru Programa javnega zdravja bomo urejali z aneksom k pogodbi. V Finančnem načrtu 2018 načrtujemo prihodke programa eZdravje v višini 3.100.000 EUR.

Prihodki na programu eZdravje so v letu 2018 nižji od realiziranih v letu 2017. V letu 2017 smo v mesecu decembru prejeli financirano amortizacijo v višini 1.153.101 EUR. Če tudi v letu 2018 ne bi porabili vseh

sredstev načrtovanega investicijskega transferja in ostalih stroškov bomo, glede na pogodbeno določilo, prejeli sredstva za financiranje amortizacije in s tem realizirali višje prihodke ter stroške amortizacije na programu.

Drugi prihodki so po vsebini zdravstvene storitve po pogodbi z ZZS, prihodki od prodaje cepiv in prihodki od opravljenih cepljenj v epidemioloških ambulantah na območnih enotah, prihodki od refundacij plač specializantov in pripravnikov, prihodki od posredovanja podatkov, najemnin, sofinanciranja projektov, okoljskih vplivov na zdravje (škodljive snovi, težke kovine), pogodba z MZ za financiranje materialnih stroškov zastopnikov pacientovih pravic itd...

Prihodki v finančnem načrtu za leto 2018 so sestavljeni iz prihodkov s strani Ministrstva za zdravje (MZ) v višini 7.901.253 EUR za izvajanje Programa javnega zdravja, prihodkov za eZdravje v višini 3.100.000 EUR, prihodkov iz sredstev javnih financ 14.482.819 EUR (Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije – ZZS). Za leto 2018 načrtujemo prihodke iz naslova EU projektov v višini 4.775.187 Eur.

Ocenjujemo realizacijo prihodkov na trgu iz naslova prodaje cepiv v višini 1.720.000 EUR, cepljenj samoplačniških ambulant (z medicino dela na OE Kranj) v območnih enotah in ostale tržne aktivnosti v višini 1.603.173 EUR. Prihodki s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje so načrtovani v skladu s sklenjeno pogodbo za leto 2018, ki sta jo sklenila NIJZ in ZZS za leto 2018. Na ZZS načrtujemo sledeče prihodke:

Pregled načrta prihodkov ZZS za leto 2018:

(v Eur)

TERCIAR I	539.771,00
PROGRAM EPI-NALEZLIVE BOLEZNI OE	1.378.512,00
PROGRAM ZDRAVSTVENA VZGOJA OE	722.341,00
STALNA PRIPRAVLJENOST	164.706,00
DROGE OE KOPER	162.942,00
CEPIVA (SLUŽBA ZA PRESKRBO S CEPIVI)	507.188,00
CEPIVA (CEPIVA ZZS)	6.451.554,00
CINDI	474.663,00
SVIT (OSNOVNI STROŠKI MANAGEMENT)	1.403.652,00
SVIT (VABLJENJE V PROGRAM)	452.007,00
SVIT (TESTIRANJE V PROGRAM)	407.769,00
SVIT (LZM PRIPRAVKI ZA ČIŠČENJE ČREVESJA IN TESTERJI)	1.200.000,00
KOORDINACIJA CINDI	101.581,00
UPRAVLJANJE ŠIRJENJA PRENOVLJENEGA PROGRAMA PREVENTIVE	280.662,00
CEPILNA MESTA	225.629,00
EDUK. SLAD.BOL.	9.842,00
SKUPAJ	14.482.819,00

Za leto 2018 načrtujemo nekoliko nižje prihodke iz naslova zaposlitev dodatnih pripravnikov in specializantov javnega zdravja, ki pa na odhodkovni strani vključujejo stroške dela (1.015.000 EUR). Prihodke Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, ostalih ministrstev (Zastopniki pacientovih pravic, sofinanciranje projektov MZ, Sanacija zgornje Mežiške doline ...) in ostalih plačnikov (ARRS, URSK, lokalni projekti..) načrtujemo v 974.454

EUR. Drugih manjših prihodkov načrtujemo za cca 65.000 EUR letno (prihodki od povračil obratovalnih in drugih stroškov...).

Tabela: Pregled prihodkov financiranih s strani ustanovitelja:

(v Eur)

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV
FINANCIRANJE DEJAVNOSTI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE NIJZ	7.901.253
URSK- Urad RS za kemikalije	24.593
eZDRAVJE	3.100.000
SOFINANCIRANJE EU PROJEKTOV	118.157,72
FINANCIRANJE PACIENTOVIH PRAVIC	74.417,76

7.1.2. NAČRTOVANI ODHODKI

Ocenjeni celotni načrtovani odhodki (v nadaljevanju celotni odhodki) za leto 2018 znašajo 35.621.090 EUR in so za 15,08 % višji kot realizirani odhodki v letu 2017.

Celotni odhodki so nekoliko višji zaradi višje realizacije EU projektov, kar pomeni več stroškov za izvedbo projektov (storitev), vključenosti celotnih stroškov nabave cepiv za potrebe ZZS, višjih stroškov dela zaradi sistemskih ukrepov, dodatnih stroškov zaradi dodatnih programov v okviru krovne pogodbe z Ministrstvom za zdravje (eZdravje, dodatni programi). Za leto 2018 ocenjujemo povišane stroške dela zaradi Aneksa k Posebnemu tarifnemu delu Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS (prične se uporabljati s 1.10.2017) in Aneksa h Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije ter Aneksa h kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi, ki pomenita odpravo anomalij pri vrednotenju delovnih mest in nazivov v plačnem sistemu javnega sektorja do 26. plačnega razreda (pravica s 1.7.2017). Upoštevana so tudi decembrska napredovanja okrog 222 zaposlenih, ki izpolnjujejo pravico do napredovanja in zaposlitve do konec leta 2018.

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev v celotnem inštitutu v letu 2018 znašajo 11.065.938 EUR. Delež glede na celotne načrtovane odhodke inštituta znaša 31,06 %. V tem deležu so vključeni stroški cepiva (samoplačniške ambulante), testerjev SVIT ter predvideni pogodbeni stroški za vzdrževanje programske opreme na področju eZdravja ter izvedbeni stroški na projektih. Stroške cepiv, prodanih iz naslova ZZS in samoplačniške prodaje cepiva, načrtujemo med stroški prodanih zalog na kontu 466 v višini 8.198.593 EUR. Stroški nabave cepiv (ZZS) so usklajeni s pogodbo ZZS in so v enakem deležu prikazani na prihodkovni strani. Strošek testerjev SVIT načrtujemo v višini 1.200.000 EUR. Ocenjujemo, da bomo v letu 2018 realizirali 2.731.000 EUR stroškov vzdrževanja programske opreme na področju eZdravja in ostalega vzdrževanja, kar je primerljivo z realizacijo leta 2017.

Načrtovani stroški dela

Načrtovani stroški dela v celotnem inštitutu za leto 2018 znašajo 15.888.917 EUR. Delež glede na celotne načrtovane odhodke znaša 44,60 %.

Za leto 2018 ocenjujemo povišane stroške dela zaradi Aneksa k Posebnemu tarifnemu delu Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS (prične se uporabljati s 1.10.2017) in Aneksa h Kolektivni pogodbi

za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije ter Aneksa h kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi, ki pomenita odpravo anomalij pri vrednotenju delovnih mest in nazivov v plačnem sistemu javnega sektorja do 26. plačnega razreda (pravica s 1.7.2017). Upoštevana so tudi decembrska napredovanja okrog 222 zaposlenih, ki izpolnjujejo pravico do napredovanja. Dodatni stroški dela so povezani tudi z novimi zaposlitvami zaradi dodatnih programov v okviru krovne pogodbe z Ministrstvom za zdravje (dodatni programi, eZdravje) in zaradi povečanega obsega del na projektih.

Trenutno za leto 2018 načrtujemo enake zaposlitve na področju opravljanja pripravništev, specializacij kot tudi zaradi opravljanja dela zaradi potreb novih projektov kot je bila raven iz leta 2017.

Strošek programov pripravništva in specializacij je v celoti refundiran in obračunan na prihodkovni strani, medtem ko stroške dela ostalih zaposlenih pokrivajo programi iz redne dejavnosti kot tudi sredstva, pridobljena iz naslova projektov.

Načrtovani stroški amortizacije

Glede na trenutne informacije načrtujemo, da bo obračunana amortizacija po Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev znašala 257.641 EUR. Za toliko ocenjujemo, da bomo preko cene prejeli financirane amortizacije. Na programu eZdravje v letu 2018 trenutno financirane amortizacije v ceni ne načrtujemo. Konec leta 2018 bo, zaradi morebitnega nižjega črpanja sredstev na programu, nastala razlika, ki jo bomo lahko uporabili za kritje stroškov amortizacije.

Amortizacije, ki ne bo pokrita v ceni proizvoda ali storitve, bomo zmanjšali v breme ustreznih obveznosti do virov, kar je v skladu z 10. členom Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da bomo v letu 2018 dobili financirane amortizacije na programu ZZS, trg in PJZ. Ocenjena višina financiranja je v višini 257.641 EUR, tako da bo strošek amortizacije v breme poslovnega izida za leto 2018 znašal 257.641 EUR.

Načrtovana amortizacija po predpisanih stopnjah znaša 2.500.000 EUR:

- del amortizacije, ki bo vračunan v ceno, znaša 257.641 EUR,
 - del amortizacije, ki bo knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje 2.242.359 EUR.
- Od tega zneska ocenjujemo za osnovna sredstva (stavba Ravne na Koroškem, stavba na Zaloški, stavba Nova Gorica) zmanjšanje v višini 117.817 EUR in za 2.124.542 EUR za opremo na področju eZdravja in ostalih programov, ki nimajo v ceni pokrite amortizacije.

7.1.3. NAČRTOVAN POSLOVNI IZID

Tabela: Načrtovan poslovni izid NIJZ v letu 2018

	CELOTNI PRIHODKI		CELOTNI ODHODKI		POSLOVNI IZID (brez davka od dohodka pravnih oseb)	
	Real. 2017	FN 2018	Real.2017	FN 2018	Real. 2017	FN 2018
NIJZ	30.399.622	35.636.886	30.952.702	35.621.090	-553.080	15.796

Razlika med načrtovanimi prihodki in načrtovanimi odhodki za leto 2018 izkazuje uravnotežen poslovni izid v višini 15.796 EUR.

Planiran poslovni izid pri izvajanju javne službe znaša presežek odhodkov nad prihodki v višini 219.141 EUR, iz naslova izvajanja tržne dejavnosti pa presežek prihodkov nad odhodki 234.937 EUR. Negativni izid pri izvajanju javne službe je posledica dejstva, da večina programov javne službe pokriva samo program in ne splošnih stroškov, ki so potrebni za izvajanje programov kot tudi delnega izpada sofinanciranja programa centrov za preprečevanje odvisnosti.

7.2. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti.

Prihodki in odhodki tržne dejavnosti bodo nastali z opravljanjem naslednjih tržnih dejavnosti (storitev):

- a) prodaja cepiv,
- b) samoplačniška cepljenja v ambulantah območnih enot NIJZ,
- c) izvajanje preventivnih pregledov delavcev,
- d) posredovanje podatkov, izvajanja izobraževalnih programov, delavnic za znanega naročnika in podobno, Prihodke delimo po načelu nastanka poslovnega dogodka na stroškovna mesta in stroškovne nosilce,
- e) prefakturiranje stroškov NLZOH,
- f) IOM storitve.

Razmejevanje splošnih odhodkov na dejavnost javne službe in na tržno dejavnost je izvedeno v skladu z naslednjimi sodili (navedba uporabljenih sodil):

- razmerje med neposrednimi stroški na posameznem programu.

7.3. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Za leto 2018 načrtujemo presežek odhodkov nad prihodki v višini 1.619.045 EUR. Razlog v negativnem denarnem toku leta 2018 je v tem, da smo leto 2017 končali z visokim presežkom sredstev na TRR. Sredstva bomo porabili za zalaganje sredstev na projektih, nakupih opreme na eZdravju itd...

8. PLAN KADROV

Priloga - obrazec 3: Spremljanje kadrov 2018

8.1. ZAPOSLENOST

Načrtujemo, da bo dne 31. 12. 2018 v rednem delovnem razmerju na NIJZ 570 zaposlenih. Od 570 zaposlenih bo ob koncu leta 186 zaposlitev za določen čas. Od tega bo 24 pripravnikov, 21 zdravnikov specializantov javnega zdravja, 1 zdravnik sekundarij, 12 delavcev v dopolnilnem delovnem razmerju, 6 zaposlenih bo nadomeščalo delavke na porodniškem dopustu, ostali pa bodo zaposleni za določen čas zaradi opravljanja del in nalog na različnih projektih oziroma zaradi povečanega obsega dela.

NIJZ svoj delovni proces vedno organizira na način, da najprej preverimo lastno kadrovsko strukturo. To pomeni, da preden zaposlimo novo osebo, vedno najprej preverimo ali je mogoče delo organizirati na način, da ga opravljajo obstoječi zaposleni oz. ali je možna kakšna prerazporeditev zaposlenih. Šele v kolikor to ni mogoče, se odločimo za novo zaposlitev, seveda pod pogojem, da imamo zagotovljena finančna sredstva oz. vir financiranja.

Planiranih novih zaposlitev v letu 2018 je 114 (predvsem na projektih ter pripravnikov (skupaj 76), za vse nove zaposlitve je vir zagotovljen).

36 zaposlenim se bo podaljšalo delovno razmerje za določen čas ali nedoločen čas iz razloga zagotoviti nemoten delovni proces, predvsem za izvedbo projektov, ki že tečejo, in nadomeščanja porodniških dopustov ter upokojitev.

Na dan 31. 12. 2018 bo na NIJZ zaposlenih 11 invalidov.

Tabela: Pregled števila zaposlenih na dan 31. 12. 2018

	Št. zap. za ned. čas	Št. zap. za dol. čas	Skupaj
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2018	384	186	570

Organiziranost dela

Delo na NIJZ poteka praviloma v okviru 40 urnega polnega tedenskega delovnega časa (uveden je sistem gibljivega delovnega časa). Delo ne poteka izmensko. Na področjih, kjer je to zaradi narave dela nujno potrebno (obvladovanje nalezljivih bolezní, zagotavljanje distribucije cepiv), je uvedena stalna pripravljenost kot posebni delovni pogoji, skladno z internim aktom in veljavno kolektivno pogodbo za javni sektor. Na NIJZ je v skladu s pravilnikom, ki ureja delovni čas, in po pridobljenem predhodnem soglasju direktorja, možno tudi občasno delo na domu ob pogojih, ki so določeni v pravilniku, ki ureja delovni čas.

Deficitarnost profilov

Največji primanjkljaj se kaže na področju zaposlovanja zdravnikov specialistov javnega zdravja, zato smo tudi v letu 2018 (enako kot v prejšnjih letih) Zdravniški zbornici Slovenije zaradi načrtovanja sporočili nove potrebe po omenjenih specialistih.

Prilivi in odlivi kadrov

Dodatne zaposlitve (prilivi) v letu 2018 načrtujemo za izvajanje mednarodnih projektov in sicer za čas trajanja projektov in iz dodatnih sredstev pri pogodbi za izvajanje programa javnega zdravja. Načrtujemo tudi zaposlitev zdravnikov specialistov javnega zdravja, ki bodo zaključili specializacijo in bodo tako nadomestili tiste, ki so se upokojili ali zapustili NIJZ iz drugih razlogov. Zaposlovali bomo tudi pripravnike in specializante, financirane s strani ZZS.

8.2. OSTALE OBLIKE DELA

V letu 2018 pričakujemo, da bodo število in stroški sklenjenih podjemnih in avtorskih pogodb ostali največ na lanski ravni. Večina omenjenih pogodb bo sklenjenih za potrebe izvajanja projektov, programov SVIT in CINDI, za izvedbe predavanj in delavnic, za storitve lektoriranja, prevajanja in ostala podobna dela. Tudi v letu 2018 bomo organizirali delo z uporabo študentskega dela in sicer na področju komunikacijskih dejavnosti programa SVIT ter na področju IT storitev.

8.3. DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM

Zunanjim izvajalcem oddajamo dejavnosti iz naslova varovanja objektov ter prevoza gotovine iz območnih enot v višini 113.000 EUR, čiščenja v višini 170.000 EUR, prevajanja in lektoriranja v višini 10.000 EUR, tiskarskih

in založniških storitev v višini 260.000 EUR, prevoz zdravil v višini 160.000 EUR. Za izvajanje teh dejavnosti nimamo lastnih zaposlenih.

8.4. IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNIŠTVA

Ob koncu leta načrtujemo, da bomo imeli po sedaj znanih podatkih zaposlenih skupaj 24 pripravnikov in 21 zdravnikov specializantov javnega zdravja. V vsakem primeru bomo na NIJZ spodbujali zaposlovanje pripravnikov in specializantov, saj je naša naloga usposabljanje in izobraževanje nove strokovnjake s področja naše dejavnosti.

Ker je prav področje izobraževanja eden izmed pomembnih strateških ciljev NIJZ, bomo v letu 2018 izvedli veliko aktivnosti tudi na tem področju. Poleg sredstev, ki jih po finančnem načrtu namenimo za izobraževanja (šolnine po sklenjenih pogodbah o izobraževanju, stroški drugih napotitev na izobraževanja in ostalih stroškov s tega področja), bomo v tem letu vzpostavili sistem internega izobraževanja in izvedli notranje prestrukturiranje zaposlenih glede na izpostavljene prioritete ter izvajali ukrepe za vzpostavitev učinkovite interne komunikacije.

9. PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2018

9.1. PLAN INVESTICIJ

Priloga - obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2018

Prioritetno bomo investirali na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije kot podpora učinkovitejšemu delu NIJZ in na področju vzpostavitve virtualnega delovnega okolja – povezava vseh desetih lokacij. V letu 2018 bomo nadgradili programsko opremo in podaljšali vzdrževanje za licence (licenčnine) na projektu eZdravje. Nadgradnjo programske opreme, licenc in nabavo strojne opreme bo financiral ustanovitelj iz naslova sredstev eZdravja v obliki transfera. Ustanovitelj bo v okviru investicijskega transfera financiral nabavo osnovnih sredstev na dodatnem delu Programa javnega zdravja (licence SPSS, SZBO, nadgradnje in vzdrževanja RIDDZ, nadgradnje bolnišničnih obravnav).

Za potrebe zaposlenih bomo nabavili tudi nekaj prenosnikov, monitorjev in ostalih stacionarnih računalnikov. Nabavilo se bo tudi nekaj medicinske opreme.

Tabela: Pregled investicijskega transferja

(v EUR)

Referenčne ambulante	10.000
eNaročanje	350.000
Varnostna shema	60.000
Telekap	35.000
Teleradiologija	60.000
Portal zVEM	70.000
IKT oprema eZdravje (sistemska in uporabniška)	230.166
eTriaža	100.000
eRecept	50.000

CRPP (IH, OpenEHR UKZ, ThinkEHRI, Terminološki strežnik)	90.000
eRCO	25.000
API Management	10.000
eKomunikacije	10.000
SUVI	50.000
Licence	182.000
Referenčne ambulante	10.000
SPSS	100.000
SZBO	172.083
RIDDZ	87.800
BOL.OBRAVNAVE	12.200
SKUPAJ	1.704.249

9.2. PLAN VZDRŽEVALNIH DEL

Priloga - obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2018

Prioriteta bo izvedba nujnih vzdrževalnih del na objektih zaradi preprečitve nastajanja škode ter zagotovitev ustreznih pogojev za prostore distribucije cepiv. Ostala vzdrževalna dela so na področju vzdrževanja računalniške opreme, komunikacij, programov, vozil in ostalih vrst vzdrževanja. Največji strošek predstavlja strošek vzdrževanja programske opreme za področje eZdravja, ki smo ga prevzeli s 1. 12. 2015. Stroške vzdrževanja opreme za področje eZdravja so načrtovani med prihodki na postavki eZdravja.

9.3. PLAN ZADOLŽEVANJA

Za leto 2018 načrtujemo, da bomo pri poslovni banki pridobili 500.000 EUR kratkoročnega posojila za zagotavljanje tekoče likvidnosti. Posojilo bomo vrnili do 31. 12. 2018.

Datum: 7. 6. 2018

Podpis odgovorne osebe: Nina Pirnat, dr.med.spec.

